C/2024/4210

24.7.2024

P9_TA(2023)0407

Konference OSN o změně klimatu 2023 v Dubaji, Spojené arabské emiráty (COP28)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. listopadu 2023 o konferenci OSN o změně klimatu 2023 v Dubaji, Spojené arabské emiráty (COP28) (2023/2636(RSP))

(C/2024/4210)

Evropský parlament,

— s ohledem na Rámcovou úmluvu Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a na Kjótský protokol k této úmluvě,

— s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP21) v Paříži (Pařížská dohoda),

— s ohledem na 27. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP27), 17. zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran Kjótského protokolu (CMP17) a čtvrté zasedání konference smluvních stran sloužící jako setkání smluvních stran Pařížské dohody (CMA4) a na Glasgowský klimatický pakt přijatý na 26. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP26) v Glasgow dne 13. listopadu 2021,

— s ohledem na dohodu uzavřenou na konferenci COP27 o vytvoření zvláštního fondu pro ztráty a škody a na rozhodnutí 28. konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP28) o tom, jak bude fond zprovozněn, a na Santiagskou síť pro ztráty a škody,

— s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o konferenci OSN o změně klimatu v roce 2022 v Šarm aš-Šajchu, Egypt (COP27) ([1]),

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje,

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o provádění a plnění cílů udržitelného rozvoje ([2]),

— s ohledem na zvláštní zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu o globálním oteplení o 1,5 °C, jeho zvláštní zprávu o změně klimatu a půdě, zvláštní zprávu o oceánech a kryosféře v měnícím se klimatu a jeho šestou hodnotící zprávu (AR6),

— s ohledem na Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu a jeho zprávu ze dne 15. června 2023 pod názvem „Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030–2050“,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) ([3]),

— s ohledem na nedávno přijaté právní předpisy EU, které převádějí cíle Unie snížit do roku 2030 čisté emise nejméně o 55 % ve srovnání s úrovněmi z roku 1990 a dosáhnout závazného cíle EU v oblasti klimatické neutrality do roku 2050 (balíček „Fit for 55“) do konkrétních politik napříč různými odvětvími,

— s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/591/EU ze dne 6. dubna 2022 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030 ([4]),

([1]) Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 28.
([2]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0250.
([3]) Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.
([4]) Úř. věst. L 114, 12.4.2022, s. 22.

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ([5]),

— s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 18/2023 ze dne 26. června 2023 nazvanou „EU climate and energy targets – 2020 targets achieved, but little indication that actions to reach the 2030 targets will be sufficient“ ([6]);

— s ohledem na studii Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie nazvanou „World Energy Transitions Outlook 2023: 1.5 1.5°C Pathway“ ([7]),

— s ohledem na zprávu Mezinárodní energetické agentury z května 2021 nazvanou „Net Zero by 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector“,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ([8]),

— s ohledem na souhrnnou zprávu UNFCCC o vnitrostátně stanovených příspěvcích podle Pařížské dohody ze dne 26. října 2022,

— s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) z roku 2022 o nedostatečném úsilí v oblasti emisí ze dne 27. října 2022 nazvanou „Mizící příležitost – klimatická krize vyzývá k rychlé transformaci společnosti“, jeho zprávu o nedostatečném přizpůsobení se změně klimatu za rok 2022 ze dne 1. listopadu 2022 nazvanou „Příliš málo, příliš pomalu – Neúspěch v oblasti přizpůsobování se změně klimatu ohrožuje svět“ a na jeho zprávu o nedostatečném snižování produkce ze dne 20. října 2021,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. února 2021 nazvané „Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu“ (COM(2021)0082),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2020 o strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu ([9]),

— s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ze dne 31. října 2022 nazvanou „An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2022 Report“ a zpráva Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ze dne 6. května 2021 s názvem „Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions“,

— s ohledem na zprávu Mezinárodní energetické agentury z února 2022 nazvanou „Global Methane Tracker Record 2022“;

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí methanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 (COM(2021)0805), který předložila Komise dne 15. prosince 2021,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. října 2020 nazvané „Strategie EU ke snížení emisí methanu“ (COM(2020) 0663),

— s ohledem na své usnesení ze dne 21. října 2021 o strategii EU ke snížení emisí methanu ([10]),

— s ohledem na zprávu Světové meteorologické organizace (WMO) o stavu celosvětového klimatu v roce 2022 z 21. dubna 2023,

— s ohledem na službu programu Copernicus v oblasti změny klimatu a její zprávu „2022 Global Climate Highlights report“,

([5]) Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 28.
([6]) Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora č. 18/2023 nazvaná „Cíle EU v oblasti klimatu a energetiky: Cíle pro rok 2020 byly splněny, avšak pouze málo skutečností nasvědčuje tomu, že opatření k dosažení cílů pro rok 2030 budou dostatečná “, 2023.
([7]) Studie Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie nazvaná „World Energy Transitions Outlook 2023:1,5 °C Pathway“.
([8]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.
([9]) Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 156.
([10]) Úř. věst. C 184, 5.5.2022, s. 105.

— s ohledem na celosvětový registr emisí a rezerv fosilních paliv ([11]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2020 nazvané „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“ (COM(2020)0098),

— s ohledem na sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030,

— s ohledem na zprávu Úřadu OSN pro snižování rizika katastrof (UNDRR) z roku 2023 pod názvem „Midterm Review of the Implementation of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030“,

— s ohledem na komplexní hodnotící zprávu Úřadu OSN pro snižování rizika katastrof za rok 2022 o snížení rizik přírodních katastrof,

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o Evropském dnu obětí globální klimatické krize ([12]),

— s ohledem na zprávu Společného výzkumného střediska ze dne 7. června 2023 nazvanou „Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure“,

— s ohledem na přijetí Strategického kompasu pro bezpečnost a obranu EU dne 21. března 2022,

— s ohledem na přijetí plánu pro změnu klimatu a obranu ze dne 9. listopadu 2020,

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. dubna 2021 o ochraně půdy ([13]),

— s ohledem na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) nazvanou „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020 – znalosti pro přechod k udržitelné Evropě“, v níž agentura EEA hodnotí potenciál evropské půdy pro silnější opatření v oblasti klimatu ([14]),

— s ohledem na dohodu v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu o zachování a udržitelném využívání biologické rozmanitosti moří v oblastech mimo jurisdikci jednotlivých států (Úmluva BBNJ přijatá dne 19. června 2023),

— s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ze dne 18. února 2021 nazvanou „Making Peace with Nature: A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies“,

— s ohledem na globální hodnotící zprávu Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) z 25. listopadu 2019 o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách,

— s ohledem na „globální rámec pro biologickou rozmanitost Kunming-Montreal“, který byl přijat na 15. konferenci smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti (COP15),

— s ohledem na zprávu ze semináře IPBES a IPCC o biologické rozmanitosti a změně klimatu ze dne 10. června 2021,

— s ohledem na své usnesení ze dne 6. října 2022 o impulzu pro oceán: posílení správy oceánů a biologické rozmanitosti ([15]),

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o obnově přírody (COM(2022)0304), který předložila Komise dne 22. června 2022,

— s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2021 o Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030: Navrácení přírody do našeho života ([16]),

([11]) Celosvětový registr emisí a rezerv fosilních paliv.
([12]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0245.
([13]) Úř. věst. C 506, 15.12.2021, s. 38.
([14]) Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) The European environment – state and outlook 2020 Knowledge for transition to a sustainable Europe.
([15]) Úř. věst. C 132, 14.4.2023, s. 106.
([16]) Úř. věst. C 67, 8.2.2022, s. 25.

— s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2020 o úloze EU při ochraně a obnově světových lesů ([17]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 nazvané „Důsledky sucha, požárů a dalších extrémních povětrnostních jevů: zvýšení úsilí EU v boji proti změně klimatu ([18]),

— s ohledem na zprávu OSN ze dne 9. května 2023 s názvem „World Water Development Report on Partnerships and cooperation for water“ a na konferenci OSN o vodě konanou ve dnech 22.–24. března 2023, tj. první významnou konferenci OSN věnovanou otázkám vody od roku 1977,

— s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 23. března 2023,

— s ohledem na schválené závěry 66. zasedání Komise OSN pro postavení žen ze dne 25. března 2022 s názvem „Dosažení genderové rovnosti a posílení postavení všech žen a dívek v kontextu politik a programů v oblasti změny klimatu, životního prostředí a snižování rizika katastrof“,

— s ohledem na rezoluci č. 41/21 Rady OSN pro lidská práva ze dne 12. července 2019 nazvanou „Lidská práva a změna klimatu“,

— s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro podporu a ochranu lidských práv v souvislosti se změnou klimatu ze dne 26. července 2022,

— s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro práva původního obyvatelstva ze dne 1. listopadu 2017 o dopadech změny klimatu a financování opatření v oblasti klimatu na práva původních obyvatel a na deklaraci domorodého obyvatelstva v rámci konference Stockholm +50;

— s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o situaci v oblasti lidských práv v Egyptě ([19]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2021 o případu obránce lidských práv Ahmada Mansúra ve Spojených arabských emirátech ([20]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2020 o Evropském roce zelenějších měst 2022 ([21]),

— s ohledem na závěry Rady o přípravách na 28. zasedání konference smluvních stran (COP 28) Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) v Dubaji, dne 30. listopadu – 12. prosince 2023) ([22]),

— s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 04/2023 ze dne 15. února 2023 nazvanou „Globální aliance pro boj proti změně klimatu(+) – dosažené výsledky nesplnily ambice“,

— s ohledem na závěry Rady ze dne 4. října 2022 o financování opatření v oblasti klimatu s ohledem na 27. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP 27), které se uskutečnilo ve dnech 6.–18. listopadu 2022 v Šarm aš-Šajchu,

— s ohledem na otázky Komisi a Radě týkající se konference OSN o změně klimatu konané v roce 2023 v Dubaji, Spojené arabské emiráty (COP28) (O-000049/2023 a O-000048/2023),

— s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

([17]) Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 10.
([18]) Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 135.
([19]) Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 94.
([20]) Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 109.
([21]) Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 167.
([22]) Závěry Rady ze dne 17. října 2023 o přípravách na 28. zasedání konference smluvních stran (COP 28) Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) v Dubaji, dne 30. listopadu – 12. prosince 2023).

A. vzhledem k tomu, že Evropský parlament vyhlásil stav klimatické a environmentální nouze a zavázal se, že naléhavě přijme konkrétní opatření, která jsou nezbytná k boji proti této hrozbě a k zabránění jejímu šíření dříve, než bude příliš pozdě; vzhledem k tomu, že úbytek biologické rozmanitosti a změna klimatu jsou vzájemně provázány, navzájem se ovlivňují směrem k horšímu a představují stejné hrozby pro život na naší planetě a jako takové by měly být urychleně řešeny společně;

B. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda vstoupila v platnost dne 4. listopadu 2016; vzhledem k tomu, že k dnešnímu dni se k dohodě připojilo 193 států a EU, což představuje více než 98 % celosvětových emisí;

C. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda uznává jako základní prioritu zabezpečení potravin a vymýcení hladu;

D. vzhledem k tomu, že podle zprávy Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) o nedostatečném snižování emisí z roku 2022 by provádění podmíněných vnitrostátně stanovených příspěvků vedlo do konce století ke zvýšení celosvětových teplot o 2,4 °C; vzhledem k tomu, že současné politiky nepostačují k tomu, aby splnily nepodmíněné vnitrostátně stanovené příspěvky, a pokračování ve stávajících politikách by vedlo ke zvýšení globální teploty o 2,8 °C;

E. vzhledem k tomu, že od přijetí Pařížské dohody v roce 2015 nedošlo k dostatečnému společnému pokroku při dosahování dlouhodobých cílů; vzhledem k tomu, že souhrnná zpráva o vnitrostátně stanovených příspěvcích z roku 2022 uvádí, že celková úroveň celosvětových emisí skleníkových plynů v roce 2030, s přihlédnutím k provádění všech nejnovějších vnitrostátně stanovených příspěvků, se odhaduje na pouhých 0,3 % pod úrovní z roku 2019; vzhledem k tomu, že šestá hodnotící zpráva dospěla k závěru, že ve scénářích omezujících oteplování na 1,5 °C (s více než 50 % pravděpodobností do roku 2100) se musí emise skleníkových plynů do roku 2030 snížit o 43 % oproti roku 2019;

F. vzhledem k tomu, že globální hodnocení, které se poprvé uskuteční v roce 2023, je ústředním prvkem Pařížské dohody, který poskytne celkový přehled, co se týče pokroku při provádění dohody; vzhledem k tomu, že výsledek hodnocení by měl následně přimět smluvní strany, aby zvýšily své ambice a zintenzivnily opatření v oblasti klimatu;

G. vzhledem k tomu, že šestá hodnotící zpráva IPCC potvrdila, že emise skleníkových plynů z lidské činnosti již zvýšily globální teplotu o 1,1 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí, a to v průměru za období 2010–2019; vzhledem k tomu, že podle Světové meteorologické organizace je nyní téměř 66% pravděpodobnost, že dojde k dočasnému překročení 1,5 °C již v období 2023–2027 ([23]); vzhledem k tomu, že WMO poukazuje na to, že oteplování Arktidy je neúměrně vysoké ([24]) a že nový výzkum ukazuje, že Arktida by mohla být v létě bez ledu, a to již od 30. let tohoto století; vzhledem k tomu, že podle prognóz se rizika pro zdraví, živobytí, potravinové zabezpečení, zásobování vodou, lidskou bezpečnost a hospodářský růst, jež souvisejí s klimatem, zvýší s nárůstem globálního oteplení o 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a ještě více, dosáhne-li globální oteplení 2 °C ([25]);

H. vzhledem k tomu, že metan je odpovědný za přibližně 30 % nárůstu globálních teplot od průmyslové revoluce a že rychlé a trvalé snižování emisí metanu je zásadní pro omezení oteplování v blízké budoucnosti i zlepšení kvality ovzduší ([26]); vzhledem k tomu, že podle šesté hodnotící zprávy IPCC vyžaduje udržení globálního oteplování pod 1,5 °C výrazné snížení antropogenních emisí metanu do roku 2030 ([27]); vzhledem k tomu, že metan je silný skleníkový plyn, jehož dopad na klima je 28krát silnější než u CO_2, měříme-li jej za období 100 let, a 80krát silnější, měříme-li jej za období 20 let; vzhledem k tomu, že podle zprávy UNEP o rozdílu v emisích byly emise metanu a oxidu dusného od roku 2019 do roku 2021 stabilní a emise fluorovaných plynů nadále rostly; vzhledem k tomu, že důraznější opatření ke snížení emisí metanu jsou jedním z nákladově nejefektivnějších opatření, která mohou snížit emise skleníkových plynů v krátkodobém horizontu ([28]); vzhledem k tomu, že odvětví zemědělství a živočišné výroby ročně vypouští 145 milionů tun metanu, čímž se stává odvětvím s největším a nejvýznamnějším podílem na emisích metanu; vzhledem k tomu, že emise metanu v zemědělství jsou způsobeny především rostoucím počtem hospodářských zvířat; vzhledem k tomu, že emise z chovu hospodářských zvířat ze statkových hnojiv a enterické fermentace představují přibližně 32 % všech antropogenních emisí metanu;

([23]) Šesté hodnocení změny klimatu IPCC z roku 2023.
([24]) Aktualizace WMO květen 2023.
([25]) Zvláštní zpráva IPCC o dopadech globálního oteplování o 1,5 °C.
([26]) IEA, Global Methane Tracker 2022 – Methane and climate change.
([27]) Šesté hodnocení IPCC: Změna klimatu z roku 2023 – souhrnná zpráva.
([28]) Zpráva UNEP ze dne 6. května 2021 s názvem „Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions".

I. vzhledem k tomu, že závěry 6. hodnotící zprávy IPCC varují, že dopady změny klimatu již nyní a ve stále větší míře ovlivňují produktivitu všech odvětví zemědělství a rybolovu, což zhoršuje nedostatek vody a ohrožuje potravinové zabezpečení, výživu a živobytí; vzhledem k tomu, že celosvětové potravinové systémy představují 31 % celosvětových emisí; vzhledem k tomu, že na celém světě se každoročně použije více než 100 milionů tun syntetických hnojiv ([29]); vzhledem k tomu, že většina emisí ze syntetických dusíkatých hnojiv vzniká poté, co jsou aplikována do půdy a vnikají do atmosféry, např. oxid dusný (N_2O), což je přetrvávající skleníkový plyn, který zůstává v atmosféře s 265krát vyšším potenciálem globálního oteplování než CO_2 za období 100 let; vzhledem k tomu, že dodavatelský řetězec syntetických dusíkatých hnojiv způsobil odhadem 2,1 % celosvětových emisí skleníkových plynů ([30]);

J. vzhledem k tomu, že Rada ve svých závěrech ze dne 24. října 2022 uvedla, že je připravena co nejdříve po závěrech jednání o základních prvcích balíčku „Fit for 55“ podle potřeby aktualizovat vnitrostátně stanovené příspěvky EU a jejích členských států;

K. vzhledem k tomu, že první zpráva UNFCCC o určení potřeb smluvních stran z rozvojových zemí uvádí, že z vnitrostátních zpráv předložených smluvními stranami rozvojových zemí vyplývá, že náklady na splnění jejich potřeb souvisejících s prováděním úmluvy a Pařížské dohody dosáhnou do roku 2030 kumulativně výše 5,8–5,9 bilionu USD, z čehož je 502 miliard USD označeno za náklady na uspokojení jejich potřeb vyžadujících mezinárodní zdroje financování ([31]); vzhledem k tomu, že veřejné a soukromé finanční toky do fosilních paliv jsou stále vyšší než toky určené na přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování ([32]);

L. vzhledem k tomu, že podle čl. 4 odst. 3 Pařížské dohody musí aktualizovaný vnitrostátně stanovený příspěvek Unie odrážet její nejvyšší možné ambice a její společnou, ale rozdílnou odpovědnost a příslušné schopnosti;

M. vzhledem k tomu, že krize v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti jsou vzájemně provázány, prohlubují se a měly by být naléhavě řešeny společně;

N. vzhledem k tomu, že preambule Pařížské dohody poukazuje na důležitost zabezpečení integrity všech ekosystémů, včetně oceánů; vzhledem k tomu, že zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby ([33]) (IPBES) o globálním posouzení biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb zdůrazňuje, že udržitelné využívání přírody bude mít zásadní význam pro přizpůsobení se nebezpečnému vlivu lidské činnosti na klimatický systém a pro jeho zmírnění;

O. vzhledem k tomu, že půda je největším pozemním úložištěm uhlíku na planetě; vzhledem k tomu, že zajištění zdravé půdy posiluje odolnost a snižuje zranitelnost vůči změně klimatu; vzhledem k tomu, že v celosvětovém měřítku dochází ke ztrátě 500 000 hektarů rašelinišť ročně, přičemž již odvodněná a znehodnocená rašeliniště přispívají přibližně 4 % ročně k celosvětovým emisím způsobeným člověkem ([34]); vzhledem k tomu, že ačkoli rašeliniště pokrývají pouze 3–4 % světové rozlohy půdy, ukládají v půdě téměř třetinu uhlíku na světě, což je více než dvojnásobek ve srovnání se všemi světovými lesy dohromady;

P. vzhledem k tomu, že poslední zpráva Programu OSN pro životní prostředí o nedostatečném přizpůsobování změně klimatu zdůrazňuje, že celosvětové úsilí v oblasti plánování, financování a provádění adaptačních opatření nekoresponduje s rostoucími klimatickými riziky: vzhledem k tomu, že pracovní program Glasgow – Šarm aš-Šajch týkající se globálního cíle v oblasti přizpůsobení a globálního hodnocení by měl být využit jako příležitost pro všechny smluvní strany jednat na základě závěrů této zprávy a závěrů šesté hodnotící skupiny Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC II AR 6);

([29]) Organizace OSN pro výživu a zemědělství, World fertilizer trends and outlook to 2022, 2019.
([30]) Menegat, S. et al., „Greenhouse gas emissions from global production and use of nitrogen synthetic fertilisers in agriculture“, vědecké zprávy, 2022.
([31]) UNFCCC, První zpráva o určení potřeb smluvních stran rozvojových zemí v souvislosti s prováděním úmluvy a Pařížské dohody, 2019.
([32]) Šestá hodnotící zpráva IPCC, Climate Change 2022, (Změna klimatu 2022), souhrnná zpráva pro tvůrce politik, 2022.
([33]) Mezinárodní platforma IPBES, Zpráva o globálním posouzení biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb, 2019.
([34]) Tisková zpráva UNEP Globální posouzení odhaluje obrovský potenciál rašelinišť jako klimatického řešení, 17. listopadu 2022.

Q. vzhledem k tomu, že existuje vědecky prokázaná souvislost mezi zdravotními a environmentálními a klimatickými krizemi; vzhledem k tomu, že Evropská observatoř pro sledování klimatu a zdraví identifikuje závažné zdravotní dopady v důsledku tepla, lesních požárů, záplav, nemocí přenášených vektory, nemocí přenášených vodou a potravinami, v důsledku znečištění prostředí, znečištění ovzduší, UV záření, alergenů ve vzduchu, přízemního ozonu, účinků na duševní zdraví a dopadů na bezpečnost a zdraví při práci; vzhledem k tomu, že extrémní povětrnostní jevy, úbytek biologické rozmanitosti, degradace půdy a nedostatek vody nutí lidi k migraci a mají dramatický dopad na jejich zdraví a jejich schopnost plně využívat svých lidských práv;

R. vzhledem k tomu, že zpráva o vývoji v oblasti vody za rok 2023 varuje před celosvětovou vodohospodářskou krizí s bezprostředními riziky; vzhledem k tomu, že více než 90 % katastrof souvisí s vodou, přičemž změna klimatu se prostřednictvím vody projevuje nejtíživěji ([35]); vzhledem k tomu, že smluvní strany Pařížské dohody uznávají jako základní prioritu zabezpečení potravin a vymýcení hladu;

S. zdůrazňuje, že nedostatek vody je stále častější, což je důsledek fyzického nedostatku vody v některých oblastech spolu se zrychlením a šířením znečištění sladké vody; vzhledem k tomu, že všechny země s nízkými, středními a vysokými příjmy vykazují známky rizika spojeného s kvalitou vody ([36]); vzhledem k tomu, že je třeba zajistit četné ekosystémové služby poskytované vodními útvary mj. prostřednictvím vodohospodářského plánování a investic do oblastí inovací souvisejících s vodou, včetně energetické účinnosti a účinného využívání vody, v souladu se zásadami „společnosti inteligentně hospodařící s vodou“;

T. vzhledem k tomu, že v letech 1980 až 2020 postihly přírodní katastrofy v EU téměř 50 milionů lidí a každoročně způsobily hospodářské ztráty v průměru ve výši 12 miliard EUR ([37]); vzhledem k tomu, že tyto ztráty jsou rozděleny nerovnoměrně; vzhledem k tomu, že služba programu Copernicus pro změnu klimatu zjistila, že rok 2022 byl rokem extrémů, přičemž bylo překonáno mnoho teplotních rekordů, včetně léta 2022, které bylo pro Evropu dosud nejteplejším; vzhledem k tomu, že nedostatek vody, záplavy a sucha patří i v Evropě k největším rizikům; vzhledem k tomu, že nejvzdálenější regiony a ostrovy patří ve srovnání se zbytkem EU a zbytkem rozvinutého světa k oblastem nejvíce zasaženým změnou klimatu, a to i z hlediska udržitelného rozvoje;

U. vzhledem k tomu, že ačkoli oceán hraje v souvislosti s klimatickou krizí jedinečnou a zásadní úlohu regulátoru klimatu – jelikož pokrývá 71 % zemského povrchu, produkuje polovinu našeho kyslíku, pohlcuje třetinu emisí CO_2 a 90 % přebytečného tepla v klimatickém systému ([38]), podle Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby a Mezivládního panelu pro změnu klimatu je rozmanitost moří vážně ohrožena; vzhledem k tomu, že oteplování oceánů ovlivňuje pobřežní ekosystémy, což vede k intenzivnějším vlnám veder na moři, acidifikaci, ztrátě kyslíku, vlévání slané vody do řek a zvyšování hladiny moří ([39]); vzhledem k tomu, že zpráva Evropské agentury pro životní prostředí vydala varování ohledně současného zhoršování evropského mořského prostředí a nutnosti rychle obnovit naše mořské ekosystémy tím, že se zaměříme na dopad lidské činnosti na mořské prostředí; vzhledem k tomu, že změna klimatu a znečištění vážně poškozuje a ohrožuje mořské „hotspoty“, jako jsou korálové útesy, mangrovové lesy a mořské louky;

V. vzhledem k tomu, že podle Programu OSN pro životní prostředí mění znečištění plasty přírodní stanoviště a přírodní procesy, což snižuje schopnost ekosystémů přizpůsobit se změně klimatu, což přímo ovlivňuje živobytí milionů lidí; vzhledem k tomu, že celosvětové odvětví plastů je odpovědné za 6 % celosvětové spotřeby ropy, která by měla do roku 2050 dosáhnout 20 % ([40]); vzhledem k tomu, že procesy extrakce a destilování ropy i výroby plastů jsou energeticky náročné; vzhledem k tomu, že vyřazený plastový odpad vytváří emise skleníkových plynů, pokud je vystaven slunečnímu záření ve vzduchu a vodě, a narušuje také schopnost oceánů zachycovat uhlík; vzhledem k tomu, že celosvětová produkce odpadních plastů se má zdvojnásobit na 44 milionů tun ročně a že bez ambiciózních nových politik vzroste celosvětová spotřeba plastů ze 460 milionů tun v roce 2019 na 1 231 milionů tun v roce 2060 ([41]);

W. vzhledem k tomu, že v důsledku energetické krize je pozornost věnována otázce energetické bezpečnosti a potřebě snížení poptávky po energii i diverzifikovaného energetického systému; vzhledem k tomu, že ruská vojenská invaze na Ukrajinu zvýšila naléhavost potřeby rychle transformovat globální energetický systém;

([35]) Tisková zpráva UN: Historic UN conference marks watershed moment to tackle global water crisis and ensure water-secure future, 23. března 2023.
([36]) Zpráva OSN o světovém vývoji v oblasti vody z roku 2023:. partnerství a spolupráce v oblasti vody.
([37]) Přehled rizik přírodních a člověkem způsobených katastrof, kterým může Evropská unie čelit: vydání z roku 2020.
([38]) Opatření OSN v oblasti klimatu, „Oceán – největší spojenec světa proti změně klimatu“.
([39]) IPCC: Special report on the ocean and cryosphere in a changing climate„ září 2019.
([40]) Světové ekonomické fórum, The New Plastics Economy – Rethinking the future of plastics, leden 2016.
([41]) OECD, Global plastic waste set to almost triple by 2060, červen 2022.

X. vzhledem k tomu, že Klimatický pakt z Glasgow a plán provádění z Šarm aš-Šajchu uznávají důležitou úlohu zúčastněných stran, které nejsou smluvními stranami, při přispívání k pokroku při dosahování cílů Pařížské dohody;

Y. vzhledem k tomu, že Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu doporučuje, aby EU do roku 2040 snížila emise o 90–95 % oproti roku 1990 a omezila emise skleníkových plynů na 11–14 miliard tun CO_2 na období 2030–2050, a to na základě vědeckého posouzení s cílem zmírnit klimatická rizika a zajistit udržitelnou budoucnost;

Z. vzhledem k tomu, že nedávná zpráva odborné skupiny OSN na vysoké úrovni pro závazky nestátních subjektů dosáhnout nulových čistých emisí (HLEG) doporučuje lepší transparentnost a podávání zpráv o nestátních opatřeních v oblasti klimatu;

AA. vzhledem k tomu, že nejbohatší 1 % světové populace bude v roce 2030 generovat emise na hlavu, které jsou stále 30krát vyšší než celosvětová úroveň na obyvatele, zatímco stopa nejchudší poloviny světové populace zůstane několikanásobně pod touto úrovní ([42]); vzhledem k tomu, že 46 nejméně rozvinutých zemí světa, v nichž žije přibližně 1,1 miliard lidí, přispívá k emisím CO_2 v minimální míře; vzhledem k tomu, že k 69 % úmrtí na celém světě, která byla za posledních 50 let způsobena katastrofami souvisejícími s klimatem, došlo v nejméně rozvinutých zemích ([43]); vzhledem k tomu, že by se do roku 2050 mohlo až 216 milionů lidí v regionech Afriky, Latinské Ameriky, Asie, Tichomoří a východní Evropy stát vnitřními klimatickými migranty ([44]);

AB. vzhledem k tomu, že nepříznivé dopady klimatické krize a související ztráty a náhrady škod neúměrně postihují zranitelné a marginalizované osoby;

Konference COP28 v Dubaji a první globální hodnocení

1. připomíná, že ze závěrů šesté hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) vyplývá, že pro omezení globálního oteplování na úroveň 1,5 °C, a dokonce i jen pod úroveň 2 °C, jsou nutná rychlá, razantní a trvalá mitigační opatření; zdůrazňuje, že omezení globálního oteplování na 1,5 °C vyžaduje snížení celosvětových emisí skleníkových plynů v tomto kritickém desetiletí před rokem 2030 o 43 % ve srovnání s úrovněmi z roku 2019; apeluje na mezinárodní společenství, aby k dosažení tohoto cíle vyvinulo soustředěné úsilí, a vyzývá rozvinuté země a hlavní producenty emisí, aby šli příkladem; potvrzuje své závazky přijaté v rámci Klimatického paktu z Glasgow a vyjadřuje své znepokojení nad omezeným pokrokem v přijímání intenzivnějších mitigačních klimatických opatření, a to i pokud jde o konferenci COP27 a setkání, které proběhlo mezi zasedáními v Bonnu v červnu 2023;

2. je si vědom toho, že šestá hodnotící zpráva IPCC potvrdila, že emise skleníkových plynů z lidské činnosti již zvýšily globální teplotu o 1,1 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí; vyjadřuje znepokojení nad zjištěními, která jsou obsažena ve zprávě Programu OSN pro životní prostředí z roku 2022 o nedostatečném úsilí při snižování emisí, zejména nad tím, že provádění podmíněných vnitrostátně stanovených příspěvků by vedlo do konce století ke zvýšení celosvětových teplot o 2,4 °C, ovšem současné politiky ani na plnění nepodmíněných vnitrostátně stanovených příspěvků nestačí, a pokud by se ve stávajících politikách pokračovalo, vedlo by to ke zvýšení globálních teplot o 2,8 °C; je velmi znepokojen tím, že rozdíl mezi prováděnými opatřeními a tím, co je třeba proti růstu emisí skutečně udělat, se stále zvětšuje, a zdůrazňuje, že klimatická rizika se v důsledku každého zpoždění při zavádění účinných mitigačních a adaptačních klimatických opatření zvyšují, což vede k nárůstu ztrát a škod;

3. zdůrazňuje, že rok 2023 bude nejteplejším zaznamenaným rokem, který dosáhne 1,43 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí ([45]); je hluboce znepokojen skutečností, že okno pro udržení teploty pod 1,5 °C se zavírá alarmujícím tempem; zdůrazňuje skutečnost, že rekordní vlny veder, sucha a lesní požáry již způsobily celosvětový úbytek hrubého domácího produktu ve výši přibližně 0,6 % v roce 2023 ([46]) a že extrémní povětrnostní a klimatické jevy způsobily v Evropě v období 1980–2022 ([47]) ztráty ve výši přibližně 600 miliard EUR;

([42]) Institut pro evropskou environmentální politiku (IEEP) a Oxfam, Carbon Inequality in 2030, listopad 2021.
([43]) Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD), Least Developed Countries Report 2022 (zpráva o nejméně rozvinutých zemích za rok 2022).
([44]) Open Knowledge Repository beta, Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration, 2021.
([45]) Služba programu Copernicus v oblasti změny klimatu, tisková zpráva, Copernicus: October 2023 – Exceptional temperature anomalies; 2023 virtually certain to be warmest year on record', 8. listopadu 2023.
([46]) Allianz, zvláštní publikace, 'Climate risk – Global boiling: Heatwave may have cost 0.6pp of GDP', 4. srpna 2023.
([47]) EEA, 'Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe', 6. října 2023.

4. vyzývá Komisi a členské státy, aby před konferencí veškerými diplomatickými cestami motivovaly všechny smluvní strany ke snaze o omezení nárůstu teploty na 1,5 °C v souladu s Klimatickým paktem z Glasgow a k tomu, aby za tímto účelem zvýšily své krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé klimatické cíle, posílily související politiky a navýšily své vnitrostátně stanovené příspěvky;

5. zdůrazňuje, že je třeba provádění klimatických opatření v zájmu dosažení cílů Pařížské dohody urychlit, a to způsobem, který zajistí spravedlivou transformaci, která nikoho neopomine; vyzývá k tomu, aby se konference COP28 zabývala potřebou systémové transformace směrem k hospodářskému modelu, který zajistí dobré životní podmínky pro všechny s ohledem na možnosti naší planety;

6. zdůrazňuje, že proces globálního hodnocení je ústředním prvkem Pařížské dohody a že první globální hodnocení je klíčovým okamžikem pro zvýšení společných cílů v oblasti klimatu a podpory; očekává, že se všechny smluvní strany do globálního hodnocení plně zapojí, prohloubí své odhodlání v souladu s Pařížskou dohodou a své cíle promítnou do rychlejšího provádění konkrétních opatření pro účinný přechod a klimaticky neutrální, vůči klimatickým změnám odolnou a spravedlivou budoucnost;

7. opakuje, že práce na prvním globálním hodnocení by měla být založena na vědeckých poznatcích a měla by se řídit zásadou rovnosti a zásadou společné, avšak diferencované odpovědnosti a příslušných kapacit; připomíná, že klimatická opatření by se v rámci globálního hodnocení měla přezkoumat i s ohledem na lidská práva, rovnost žen a mužů a mezigenerační spravedlnost; naléhavě vyzývá smluvní strany UNFCCC, aby lidskoprávní rozměr začlenily do svých vnitrostátně stanovených příspěvků;

8. vyjadřuje podporu tomu, aby se na konferenci COP28 stanovil globální cíl ztrojnásobit do roku 2030 využívání energie z obnovitelných zdrojů a zdvojnásobit energetickou účinnost a, má-li zůstat na dosah cíl 1,5 °C, i citelně a co nejrychlejším tempem se odklonit od fosilních paliv a zastavit z těchto důvodů veškeré nové investice do těžby fosilních paliv; naléhavě vyzývá EU a členské státy, aby v tomto směru hrály aktivní a konstruktivní úlohu; znovu vyzývá Komisi, členské státy a další smluvní strany, aby pracovaly na vypracování smlouvy o nešíření fosilních paliv; zdůrazňuje, že ekologická transformace by měla být prováděna s nejnižšími environmentálními náklady a že by měla být maximalizována součinnost mezi obnovitelnou energií a obnovou přírody;

9. vyzývá všechny smluvní strany, aby zavedly komplexní systém pro sledování dopravní a energetické chudoby a aby vyvinuly veškeré úsilí s cílem zajistit, aby se nezvyšoval podíl osob trpících dopravní a energetickou chudobou;

10. apeluje na všechny smluvní strany UNFCCC, aby zvýšily své vnitrostátně stanovené příspěvky a aby jednaly na základě zjištění prvního globálního hodnocení a IPCC a UNEP a bezodkladně zajistily, že opatření na snižování emisí budou odpovídat stanoveným cílům, a aby napravily nedostatky v provádění tím, že zintenzivní provádění mitigačních politik s cílem splnit veškeré příslušné závazky; zdůrazňuje, že všichni hlavní producenti emisí a země skupiny G20 nesou zvláštní odpovědnost za příkladné jednání; vybízí všechny smluvní strany, včetně EU, aby na základě rozhodnutí konference COP26 o společných časových rámcích sdělily v roce 2025 vnitrostátně stanovený příspěvek na rok 2035;

11. zdůrazňuje, že výstupy globálního hodnocení a související rozhodnutí konference COP28 musí obsahovat návrhy konkrétních, proveditelných a zvláštních postupů pro dosažení cílů Pařížské dohody; je toho názoru, že v rámci těchto postupů by se měly i nadále každoročně vypracovávat souhrnné zprávy o vnitrostátně stanovených příspěvcích, jimiž se posuzuje, zda je vyvíjeno úsilí odpovídající stanoveným cílům, jakož i výroční zprávy UNFCCC, které měří pokrok v plnění odvětvových cílů a dosud přijatých závazků; zdůrazňuje, že tyto procesy by měly vést ke konkrétním vědecky podloženým politikám a plánům;

12. naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby zajistily přísná pravidla pro mechanismy spolupráce podle článku 6 Pařížské dohody, a vyzývá EU a členské státy, aby při jednáních o nevyřešených otázkách, a to i pokud jde o úlohu pohlcování emisí, důsledně hájily vysokou úroveň klimatické integrity na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků s cílem zajistit, aby tato pravidla vedla ke skutečnému snížení emisí a plné transparentnosti;

13. je toho názoru, že by Unie a členské státy neměly přijmout výsledek, který podpoří technologie snižování emisí fosilních paliv v odvětví energetiky, ani slabý postoj ke spravedlivé transformaci energetiky;

Adaptační opatření

14. zdůrazňuje, že je třeba zintenzivnit adaptační opatření v rámci EU i na celém světě; znovu opakuje, že krátkodobá, střednědobá a dlouhodobá adaptační opatření jsou nezbytností pro všechny smluvní strany, mají-li se minimalizovat negativní dopady změny klimatu a úbytek biologické rozmanitosti, přičemž zdůrazňuje, že změnou klimatu jsou specificky ohroženy rozvojové země, zejména nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy; vyzývá země, které dosud nepředložily adaptační sdělení ani národní adaptační plány, aby tak neprodleně učinily; vyzývá všechny smluvní strany, aby před konferencí COP28 aktualizovaly své vnitrostátně stanovené příspěvky tak, aby zahrnovaly významnou adaptační složku s konkrétními adaptačními opatřeními a souvisejícími kvantifikovanými cíli;

15. apeluje na všechny smluvní strany, aby na konferenci COP28 přijaly věrohodný, spolehlivý a proveditelný globální rámec pro zvýšení adaptační kapacity, posílení odolnosti a snížení zranitelnosti vůči změně klimatu, se zvýšeným důrazem na vodu, vodní ekosystémy a služby; zdůrazňuje, že je důležité stanovit globální adaptační cíl a že všechny strany by měly adaptační opatření posílit; naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby pravidelně jednaly o globálním adaptačním cíli na konferencích COP, neboť slouží jako zasedání smluvních stran Pařížské dohody a jejích pomocných orgánů; zdůrazňuje, že je třeba vyvinout větší snahu o promítnutí globálního adaptačního cíle do měřitelných výsledků, tedy mimo jiné zprostředkovat důkladně pochopení klimatických rizik, rizik přírodních katastrof a souvisejících potřeb a nákladů spojených s adaptací na více úrovních, zvýšit dostupnost jednotných a srovnatelných údajů, rozhodnout o poskytování a dostupnosti prostředků na provádění opatření a tyto fondy, včetně finanční a technologické podpory, rozšířit a vyvinout společný soubor kvantitativních a kvalitativních parametrů měření, metodik a přístupů k tomu, jak pokrok při plnění tohoto cíle sledovat; zdůrazňuje význam komunitních přístupů k adaptaci; vyzývá k tomu, aby Zelený klimatický fond, Globální fond pro životní prostředí, Adaptační fond a Fond pro udržitelný dopad vypracovaly lepší strategie pro oslovení subjektů na místní úrovni, které jsou hlavními aktéry adaptačních řešení;

16. konstatuje, že finanční podpora na mitigační opatření zůstává vyšší než podpora na adaptaci; poukazuje na to, že v roce 2019 šly na mitigaci dvě třetiny celkových finančních prostředků rozvinutých zemích na oblast klimatu (50,8 miliard USD), zatímco finanční prostředky na adaptaci dosahovaly pouze 20,1 miliard USD a kombinovaná mitigační a adaptační opatření 8,7 miliard USD ([48]); vyzývá všechny smluvní strany, aby prokázaly větší odhodlání a předložily konečný plán pro společný cíl finanční prostředky na adaptační opatření do roku 2025 ve srovnání s rokem 2019 zdvojnásobit a nastolit mezi financováním mitigace a adaptace rovnováhu, a vybízí k dalším příspěvkům do Fondu pro nejméně rozvinuté země a do Zvláštního fondu pro změnu klimatu; vyzývá Komisi a členské státy, aby stanovily konkrétní způsoby, jak do roku 2025 zvýšit svou finanční podporu adaptačních opatření, a to i prostřednictvím rozpočtu EU;

17. připomíná, že v souladu s evropským právním rámcem pro klima musí členské státy zajistit trvalé zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu v souladu s článkem 7 Pařížské dohody; znovu apeluje na Komisi, aby připravila komplexní posouzení klimatických rizik v celé EU, které by se zabývalo odolností a připraveností na změnu klimatu v Evropě; opakovaně také vyzývá Komisi, aby navrhla pro adaptaci komplexní, ambiciózní a právně závazný evropský rámec, včetně příslušných legislativních nástrojů, se zvláštním důrazem na nejzranitelnější regiony; zdůrazňuje význam nové adaptační strategie EU, jejích vazeb na strategii pro biologickou rozmanitost a nový regulační rámec pro adaptaci vyplývající z evropského právního rámce pro klima a opakuje svou výzvu k jejich ambicióznímu provádění, včetně mezinárodních složek;

18. zdůrazňuje, že pro účinnou adaptaci mají zásadní význam systémy včasného varování, které jsou ale dostupné pouze pro méně než polovinu členů Světové meteorologické organizace (WMO); podporuje návrh WMO zajistit, aby se systémy včasného varování dostaly v příštích pěti letech ke každému; vyzývá k urychlenému provedení této iniciativy služeb včasného varování, čímž se může zachránit mnoho životů;

([48]) OECD, „Climate Finance Provided and Mobilised: Aggregate Trends Updated with 2019 Data“, 2019.

Ztráty a škody

19. naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby na konferenci COP28 uvedly v pohotovost fond pro kompenzaci ztrát a škod s cílem zajistit nové, dodatečné, přiměřené a předvídatelné finanční prostředky na odvrácení, minimalizaci a řešení ztrát a škod spojených s nepříznivými dopady změny klimatu; je pevně přesvědčen, že ztráty a škody je třeba kompenzovat formou grantů a že tento fond by měl existovat vedle humanitární pomoci a tuto pomoc doplňovat; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby spolu s dalšími významnými producenty emisí byly připraveny do fondu pro kompenzaci ztrát a škod přispívat spravedlivým dílem, a zajistit tak globální klimatickou spravedlnost na základě víceletých závazků přijatých na konferenci COP28;

20. bere na vědomí přijetí doporučení přechodného výboru pro fond pro kompenzaci ztrát a škod; vyzývá Komisi a členské státy, aby pracovaly na řešení a vyjasnění zbývajících nedostatků a mezer na konferenci COP28; v této souvislosti opakuje, že je třeba významně a spravedlivě přispívat na podporu komunit poškozených klimatickou a dluhovou krizí;

21. vítá závazek komisaře pro opatření v oblasti klimatu Wopkeho Hoekstry spolupracovat s globálními partnery na vytvoření nových a inovativních zdrojů financování ztrát a škod v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“; vyzývá Komisi a členské státy, aby se v tomto ohledu ujaly vedení jak na mezinárodní úrovni, tak i prostřednictvím příkladu, včetně vyčlenění části příjmů ze systému EU pro obchodování s emisemi na financování ztrát a škod;

22. konstatuje, že článek 8 Pařížské dohody (týkající se ztrát a škod) stanoví, že smluvní strany by měly ke ztrátám a škodám v důsledku nepříznivých dopadů změny klimatu zaujmout kooperativní přístup; požaduje jasnou definici ztrát a škod a metodiku jejich odhadu na základě vědeckých poznatků a potřeb komunit; požaduje, aby se na konferenci COP28 přijala jasná doporučení ohledně struktury nového fondu, jeho řízení a mechanismů financování; vyzývá všechny smluvní strany, aby zajistily, že do řízení fondu pro kompenzaci ztrát a škod budou smysluplně zapojeny občanské společnosti a nejvíce zasažené komunity; zdůrazňuje, že místní a regionální orgány hrají zásadní úlohu při diagnostikování, posuzování a strukturování reakcí na základě potřeb a rizik, jimž jejich obyvatelé a území čelí; zdůrazňuje, že decentralizované poskytování finančních prostředků na kompenzaci ztrát a škod prostřednictvím místní správy může v případě nečekané krize zaručit dostupnost finančních prostředků na místní úrovni a nasměrovat investic v závislosti na místních podmínkách na pokrytí priorit občanů efektivním způsobem;

23. zdůrazňuje, že globální výzvě, kterou představuje změna klimatu, lze čelit, pouze pokud se výrazně zvýší klimatické investice a financování klimatických opatření, a to jak veřejné, tak soukromé, a v celosvětovém měřítku; zdůrazňuje, že toto financování musí být snadno dostupné pro všechny země, zejména pro nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy, pokud možno formou přímého přístupu; vyzývá Komisi a členské státy, aby i nadále budovaly vazby mezi rozvinutými, rozvojovými a nejméně rozvinutými zeměmi a aby se zaměřily na intenzivnější činnost koalice s vysokými ambicemi, pokud jde o financování mitigačních i adaptačních opatření a zprovoznění fondu pro kompenzaci ztrát a škod;

24. vyzývá přechodný výbor pro kompenzaci ztrát a škod, aby zajistil, že fond pro kompenzaci ztrát a škod bude zohledňovat genderové aspekty a bude založen na transformačním přístupu, bude se řídit potřebami nejvíce postižených osob a bude reagovat na konkrétní ztráty, které utrpěly ženy; domnívá se, že ženy by měly hrát při navrhování a řízení nového fondu a při vyplácení prostředků z něj ústřední úlohu;

25. opětovně požaduje, aby byla problematika kompenzace ztrát a škod stálým bodem na programu budoucích konferencí COP, aby byl vytvořen jasný prostor pro jednání, která by tuto problematiku monitorovala a rozvíjela, a požaduje plné zprovoznění Santiagské sítě s cílem rychle zajistit účinnou technickou pomoc, která bude problematiku kompenzace ztrát a škod náležitě řešit; naléhavě vyzývá Komisi, aby podpořila další práci na výběru hostitele Santiagské sítě v souladu se zásadami stanovenými v rozhodnutí COP27, tak aby příslušné rozhodnutí mohlo být přijato na konferenci COP28;

Účast zainteresovaných subjektů na konferenci COP28

26. připomíná, že je důležité zapojit do rozhodovacích procesů UNFCCC v plné míře všechny smluvní strany; zdůrazňuje, že stávající rozhodovací proces v rámci UNFCCC je možno zlepšit a usnadnit plnou účast delegátů rozvojových zemí a nejméně rozvinutých zemí; vyzývá proto předsednictví COP28 a budoucí předsednictví k hledání dalších způsobů, jak zajistit účinnou a smysluplnou účast těchto delegátů a k vyčlenění dodatečných zdrojů pro tento účel;

27. oceňuje práci těch, kteří se snaží zvýšit povědomí o klimatické krizi a vedou kampaně za smysluplná opatření, a vyjadřuje jim svou solidaritu; zdůrazňuje důležitou roli mladých lidí při prosazování klimatických cílů v jejich příslušných jurisdikcích, což se uvádí i v Klimatickém paktu z Glasgow; požaduje, aby byly vyčleněny na zvyšování povědomí, budování kapacit a zapojení místních komunit do klimatických opatření adekvátní zdroje;

28. zdůrazňuje, že klimatických cílů nelze dosáhnout bez podpory a zapojení veřejnosti, včetně mladých lidí; vyzývá všechny smluvní strany, aby o změně klimatu a souvisejících otázkách vedly informační kampaně, bojovaly proti dezinformacím a spolupracovaly se zástupci veřejnosti, včetně nevládních organizací, s cílem získat pro mitigační a adaptační opatření veřejnou podporu;

29. je i nadále vážně znepokojen situací v oblasti lidských práv ve Spojených arabských emirátech, zejména omezováním a porušováním svobody projevu, sdružování, pokojného shromažďování a projevu online i offline, které jsou zakotveny nejen ve všeobecných nástrojích v oblasti lidských práv, ale také v Arabské chartě lidských práv; znovu vyjadřuje znepokojení nad svévolným a dlouhodobým věznění zastánců lidských práv v Emirátech Ahmada Mansúra, Muhammada ar-Rokena, Muhammada Al-Mansúrího a Nassera bin Ghaiha po nespravedlivých soudních řízeních a vyzývá k jejich okamžitému a bezpodmínečnému propuštění;

30. vyzývá UNFCCC, všechny smluvní strany a orgány Spojených arabských emirátů, aby zajistily, že ke konferenci COP 28 budou mít rovný přístup a možnost plné a neomezené účasti na ní všichni občané a organizace občanské společnosti, včetně těch, které zastupují dotčené komunity, a to i pokud jde o přístup k příslušným dokumentům; ostře kritizuje překážky, které jejich účasti na předchozích konferencích COP bránily; vyjadřuje hluboké politování nad četnými případy cenzury, zastrašování, šikanování a sledování členů organizací občanské společnosti, jakož i nad vlnou zatýkání a zadržování v souvislosti s konferencí COP27 v Egyptě; opakuje svou výzvu sekretariátu UNFCCC, aby vypracoval lidskoprávní kritéria, k jejichž splnění se musí země pořádající budoucí konference COP zavázat v rámci hostitelské dohody, a naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby v tomto procesu převzaly vedoucí úlohu; vyzývá také k tomu, aby dohody s hostitelskou zemí byly z důvodu transparentnosti zveřejňovány a aby existovaly záruky na ochranu delegátů před všemi formami šikanování; vyzývá proto UNFCCC a hostitelské země k přijetí důrazných opatření, jimiž budou delegáti a účastníci COP28 a budoucích COP před šikanováním a zastrašováním chráněni;

Střety zájmů, transparentnost, integrita

31. vyjadřuje znepokojení nad tím, že na konferenci COP27 bylo akreditovanými účastníky více než 630 lobbistů za fosilní paliva, což představuje oproti COP26 nárůst o více než 25 %; vyzývá k tomu, aby UNFCCC a smluvní strany zajistily ochranu rozhodovacího procesu před zájmy, které jsou v rozporu s cíli Pařížské dohody, a aby znemožnily společnostem podnikajícím v oblasti fosilních paliv vyvíjet jakýkoli nepatřičný a nekalý vliv na veřejné činitele a veřejný rozhodovací proces UNFCCC, který by mohl ohrozit cíle Pařížské dohody; apeluje na UNFCCC, aby na základě modelu ochrany, kterou poskytuje vůči tabákovému průmyslu Rámcová úmluva WHO o kontrole tabáku, iniciovala navržení ambiciózního rámce odpovědnosti, který by chránil práci UNFCCC před nepatřičným vlivem společností podnikajících v oblasti fosilních paliv a jejich prokazatelně zištnými zájmy;

32. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že Spojené arabské emiráty jmenovaly předsedou COP28 šéfa státní ropné společnosti Abú Dhabí, ADNOC Group, Sultána al-Džábira a že desítky zaměstnanců týmu COP28 mají na odvětví fosilních paliv přímé vazby; je velmi znepokojen zprávami o tom, že zaměstnanci společnosti ADNOC měli možnost číst e-mailovou korespondenci s kanceláří klimatického summitu COP28 a byli konzultováni ohledně toho, jak reagovat na dotazy sdělovacích prostředků; domnívá se, že to představuje vážné riziko střetu zájmů; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby předsednictví COP v tomto ani v dalších letech nebylo střety zájmů zasaženo;

33. zdůrazňuje, že účinný přístup ke spravedlnosti v záležitostech životního prostředí v souladu s Aarhuskou úmluvou má pro dosažení cílů Pařížské dohody zásadní význam; domnívá se, že EU a členské státy by měly jít příkladem a řídit se zjištěními a doporučeními Výboru pro dodržování úmluvy;

Ambiciózní politika EU v oblasti klimatu

34. bere na vědomí aktualizovaný vnitrostátně stanovený příspěvek EU; zdůrazňuje skutečnost, že nedávno přijatý balíček „Fit for 55“ a jeho kumulativní dopad sníží čisté emise skleníkových plynů v Unii přibližně o 57 % ve srovnání s rokem 1990; zdůrazňuje, že podle Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu (ESABCC) by další úsilí o zvýšení cílů Unie nad rámec 55% snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 výrazně snížilo kumulativní emise Unie do roku 2050, a příspěvek Unie k celosvětovému mitigačnímu úsilí by tak byl spravedlivěji vyšší; naléhavě vyzývá ostatní smluvní strany UNFCCC, aby zvýšily své vnitrostátně stanovené příspěvky s ohledem na rozhodnutí obsažené v Klimatickém paktu z Glasgow, totiž že cíl pro rok 2030 by měl být přehodnocen a závazky proměněny v konkrétní opatření;

35. oceňuje práci výboru ESABCC a jeho doporučení ke stanovení celounijního klimatického cíle pro rok 2040 a k rozpočtu na snižování emisí skleníkových plynů na období 2030–2050; zdůrazňuje, že podle ESABCC by Unie v situaci, kdy již vyčerpala svůj spravedlivý podíl na celosvětovém rozpočtu na snižování emisí skleníkových plynů v zájmu snížení globálního oteplování na 1,5 °C, měla přijmout další opatření;

36. vyzývá Komisi, aby na začátku roku 2024 zveřejnila své doporučení vycházející z posouzení dopadu cílů Unie pro období po roce 2030 a aby přijala svůj návrh v souladu s čl. 4 odst. 3 evropského právního rámce pro klima, a to s přihlédnutím k rozhodnutí konference COP26 o společných časových rámcích; zdůrazňuje, že při předkládání tohoto návrhu musí Komise zohlednit doporučení ESABCC, jakož i všechny sociální, hospodářské a environmentální aspekty uvedené v čl. 4 odst. 5 právního rámce EU pro klima; dále vyzývá Komisi, aby průběžně aktualizovala právní předpisy EU a připravila odpovídající legislativní návrhy, které přispějí k dosažení cílů Pařížské dohody;

37. vítá závazky výkonného místopředsedy Komise Maroše Šefčoviče a komisaře Wopkeho Hoekstry vypracovat cíl EU v oblasti klimatu pro rok 2040, který je v souladu s Pařížskou dohodou a vychází z důkladného posouzení dopadů, které se zaměří na předpokládané dopady scénářů pokrývajících celou škálu cílů v období let 2030 až 2050 a 2040, včetně těch, které jsou obsaženy v doporučeních ESABCC týkajících se cest do roku 2040 a uhlíkového rozpočtu;

38. znovu opakuje, že je naléhavě nutné klimatické cíle zohledňovat ve všech politikách EU a transpozičních opatřeních, a zdůrazňuje, že čl. 6 odst. 4 evropského právního rámce pro klima ukládá Komisi povinnost posoudit soulad každého návrhu opatření nebo legislativního návrhu, včetně rozpočtových návrhů, s cíli EU v oblasti klimatu; naléhavě vyzývá Komisi, aby toto ustanovení plně uplatňovala při provádění posouzení dopadů ve všech oblastech politiky EU; připomíná zásadu soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, k níž se EU a její členské státy zavázaly a jejímž cílem je minimalizovat rozpory a vytvářet synergie mezi jednotlivými politikami EU; trvá na soudržném přístupu k provádění Pařížské dohody a Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 ve vnitřní i vnější politice;

39. vyzývá členské státy a Komisi, aby zajistily, že vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu a dlouhodobé strategie členských států budou obsahovat dostatečná opatření a finanční prostředky k dosažení cílů EU pro rok 2030, a aby zajistily transparentnost, pokud jde o výkonnost členských států a EU jako celku v oblasti klimatických a energetických opatření, v souladu s doporučeními Evropského účetního dvora;

40. zdůrazňuje, že pokud mají být vnitrostátně stanovené příspěvky v souladu se závazky pro celé hospodářství, jež vyžaduje Pařížská dohoda, smluvní strany by měly být vybízeny k tomu, aby zahrnuly do svých vnitrostátně stanovených příspěvků emise z mezinárodní lodní a letecké dopravy a aby opatření ke snižování emisí z těchto odvětví, a to i pokud jde o dopady letectví nesouvisející s CO2 a klimatické emise z lodních paliv, prováděly na regionální a vnitrostátní úrovni; zdůrazňuje, že Unie by měla jít v tomto ohledu příkladem;

41. podporuje v tomto směru doporučení Evropského účetního dvora, aby EU, která je čistým dovozcem zboží ze zbytku světa, zohlednila všechny emise skleníkových plynů, jež způsobuje; opakuje svou výzvu k přijetí vědecky podložených závazných celounijních cílů pro snížení materiálové a environmentální stopy Unie, a to i pokud jde o dovážené zboží;

42. zdůrazňuje, že je důležité dodržovat závazky, které byly přijaty ve vztahu k Zelené dohodě pro Evropu; domnívá se, že k dosažení cílů Unie musí být prováděna Zelená dohoda pro Evropu jako celek, a vyzývá proto Komisi, aby všechny prvky Zelené dohody pro Evropu neprodleně provedla; zdůrazňuje, že některé údaje chybí, což je třeba napravit, aby bylo možné sledovat pokrok EU při dosahování jejích klimatických cílů a umožnit pravidelnou revizi stávajících politik;

43. zdůrazňuje, že současná geopolitická situace podtrhuje naléhavost snížení závislosti na fosilních palivech a potřebu podpořit zavádění obnovitelných zdrojů energie;

44. bere na vědomí návrh Komise na stažení EU, jejích členských států a Euratomu ze Smlouvy o energetické chartě; vyzdvihuje ohlášený záměr několika členských států od Smlouvy o energetické chartě odstoupit a opakuje postoj Parlamentu k této záležitosti ze dne 24. listopadu 2022; zdůrazňuje, že má-li být naše pozice při jednání o odstoupení silná, mají-li se omezit negativní účinky ustanovení o odstoupení a má-li se účinně předcházet sporům uvnitř EU, je třeba postupovat koordinovaně; bere na vědomí, že Smlouva o energetické chartě je kritizována jako překážka bránící přechodu na energii z obnovitelných zdrojů a ochraně energetické bezpečnosti v EU a jejích členských státech; zdůrazňuje, že větším využíváním obnovitelných zdrojů energie se napomůže k přechodu EU na prosperující, udržitelnou a nezávislou ekonomiku slučitelnou s klimatickými cíli; naléhavě vyzývá všechny zúčastněné strany, aby urychlily transformaci energetiky; vyjadřuje politování nad tím, že podle Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie se investice do energie z obnovitelných zdrojů i nadále týkají jen omezeného počtu zemí a zaměřují se pouze na několik technologií; vyzývá EU a členské státy, aby zahájily systémovou a strukturální reformu, která je nezbytná k podpoře odolnějšího, inkluzivnějšího a z hlediska klimatu bezpečnějšího globálního energetického systému založeného na obnovitelných zdrojích energie;

Mezinárodní financování klimatických opatření a udržitelné financování

45. bere na vědomí skutečnost, že EU a její členské státy jsou největšími poskytovateli veřejných prostředků na klimatická opatření, a zároveň vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že objem veřejných prostředků na podporu klimatických opatření, který poskytly EU a její členské státy, se v roce 2022 oproti roku 2021 snížil; zdůrazňuje, že Rada ve svých závěrech o přípravách na 28. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP 28) opětovně potvrdila, že Unie a její členské státy jsou odhodlány nadále navyšovat své mezinárodní financování mezinárodních klimatických opatření a přibližovat se cíli vyspělých zemí co nejdříve a až do roku 2025 mobilizovat nejméně 100 miliard USD ročně z nejrůznějších zdrojů; zdůrazňuje, že je třeba v příspěvcích pokračovat a navýšit je; znovu v této souvislosti vyzývá k vytvoření zvláštního mechanismu veřejných financí EU, který by poskytoval dodatečnou a odpovídající podporu pro dosažení spravedlivého podílu EU na mezinárodním cíli financování klimatických opatření; zdůrazňuje, že při určování toho, jak mají být využity příjmy z dražeb povolenek EU ETS, musí členské státy zohlednit potřebu pokračovat ve zvyšování mezinárodního financování klimatických opatření ve zranitelných zemích mimo Unii v souladu s nedávno přijatou dohodou o revizi systému EU ETS;

46. zdůrazňuje, že k provádění cílů Pařížské dohody v rozvojových zemích jsou zapotřebí značné finanční zdroje z různých zdrojů, jelikož v řadě rozvojových zemí závisí plnění vnitrostátně stanovených příspěvků na dostatečné finanční podpoře; připomíná, že Klimatický pakt z Glasgow apeluje na rozvinuté země, aby bezodkladně a výrazně zvýšily objem finančních prostředků poskytovaných na klimatická opatření; konstatuje, že ne všechny smluvní strany z řad rozvinutých zemí odvedly svůj podíl na částce 100 miliard USD, která má být na financování klimatických opatření použita; zdůrazňuje, že nesplněním svých závazků v oblasti financování klimatických opatření, které opakovaně na konferencích COP přijaly, narušují rozvinuté země důvěru a brání řešení další agendy, jak bylo zaznamenáno během klimatických jednání v Bonnu v rámci UNFCCC v červnu 2023;

47. je znepokojen rostoucím nepoměrem mezi potřebami smluvních stran z řad rozvojových zemí a současným rozsahem, dostatečností a dostupností finančních prostředků na klimatická opatření; zdůrazňuje, že srovnat tento nepoměr nebude možné, pokud vedle veřejných financí nebudou ve významné míře mobilizovány i soukromé investice; poukazuje na to, že chybí především finanční prostředky na adaptační opatření; zdůrazňuje, že smluvní strany by měly usilovat o dosažení rovnováhy mezi financováním mitigačních a adaptačních opatření, a upozorňuje, že na konferenci COP26 se rozhodlo o tom, že oproti roku 2019 bude kolektivní financování adaptačních opatření do roku 2025 zdvojnásobeno; zdůrazňuje, že financování ze strany rozvinutých zemí, které jsou historicky odpovědné za velký objem emisí, bude mít rovněž zásadní význam pro vybudování důvěry v to, že dialog o mitigačních cílech bude veden s vyššími ambicemi; vyzývá historicky významné producenty emisí, aby rozvojovým zemím pomáhali přizpůsobit se změně klimatu, mimo jiné prostřednictvím finančních grantů a technické podpory;

48. naléhavě vyzývá smluvní strany z řad rozvinutých zemí, včetně EU a jejích členských států, k zajištění toho, aby cíl financování opatření v oblasti klimatu ve výši 100 miliard USD bylo možné splnit v roce 2023 a toto financování vyplácet na základě průměru během let 2020–2025, a aby podrobněji popsaly, jak se bude dále postupovat při plnění nového cíle financování opatření v oblasti klimatu po roce 2025, který by měl jít nad rámec cíle z roku 2020, tj. vynakládání 100 miliard USD ročně; domnívá se, že cíl pro období po roce 2025 by měl zohledňovat potřeby a priority rozvojových zemí, pokud jde o dodatečné a přiměřené financování opatření v oblasti klimatu, jasně upřednostňovat financování založené na grantech a zahrnovat jak zmírňující, tak adaptační opatření; domnívá se, že odpovědnost za dosažení nového cíle se bude muset vztahovat na širokou dárcovskou základnu zahrnující jak rozvinuté země, tak další země, které jsou schopny přispět, jakož i inovativní zdroje financování a soukromé financování; připomíná své stanovisko, že v rámci tohoto nového kolektivního kvantifikovaného cíle, jenž se týká financování opatření v oblasti klimatu, by měly být prozkoumány samostatné cíle v oblasti zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se této změně a ztrát a škod; zdůrazňuje význam budování kapacit a odborné přípravy s cílem usnadnit místním a regionálním subjektům přístup k financování opatření v oblasti klimatu s cílem poskytnout individualizovaná řešení jedinečných problémů v praxi;

49. připomíná závěry konference COP27, podle nichž poskytnutí nezbytných finančních prostředků na klimatickou transformaci bude vyžadovat transformaci finančního systému a jeho struktur a procesů se zapojením vlád, centrálních bank, komerčních bank, institucionálních investorů a dalších finančních aktérů; domnívá se, že je nezbytné bezodkladně pokročit v agendě z Bridgetownu a přizpůsobit mezinárodní finanční systém výzvám 21. století; vyzývá všechny hlavní mezinárodní finanční instituce a mezinárodní rozvojové banky, aby sladily svá portfolia a úvěrové politiky s Pařížskou dohodou, začlenily boj proti změně klimatu a ochranu přírody a biologické rozmanitosti do svých postupů a priorit, postupně ukončily veškerou přímou i nepřímou podporu fosilních paliv a shromažďovaly a využívaly vysoce kvalitní údaje o klimatických rizicích, zranitelnosti a dopadech s cílem nasměrovat investice směrem k investování, které bude v souladu s cílem 1,5 °C; bere na vědomí plán nového globálního finančního paktu, který byl vypracován na pařížském summitu v červnu 2023, a vyzývá k jeho včasnému provedení;

50. zdůrazňuje úlohu Evropské investiční banky (EIB) jakožto klimatické banky EU a její klimatický plán pro klimatické bankovnictví a aktualizovanou úvěrovou politiku v oblasti energetiky, jakož i další úsilí Evropského investičního fondu (EIF) o rozšíření investic v oblasti klimatu; vítá skutečnost, že se Evropská centrální banka zavázala začlenit otázky změny klimatu do svého rámce měnové politiky;

51. opakuje svou podporu činnosti koalice ministrů financí pro opatření v oblasti klimatu a vybízí všechny vlády, aby přijaly závazky této koalice týkající se sladění všech politik a postupů v oblasti působnosti ministerstev financí s cíli Pařížské dohody a uplatňovaly efektivní stanovování cen uhlíku podle „helsinských zásad“;

52. připomíná, že podle Pařížské dohody musí všechny strany zajistit, aby finanční toky – veřejné i soukromé, domácí i mezinárodní – byly slučitelné s cestou k dosažení cíle 1,5 °C stanoveného v Pařížské dohodě; zdůrazňuje, že je důležité na konferenci COP28 komplexně řešit tento prvek dohody;

53. konstatuje, že mnoho zemí ohrožených změnou klimatu je vysoce zadlužených nebo je vystaveno značnému riziku, že se vysoce zadluženými stanou; vítá závazek Světové banky, Meziamerické rozvojové banky, Spojeného království, Francie, Kanady a Spojených států zahrnout do budoucích úvěrů doložky o odolnosti vůči změně klimatu, aby bylo v případě klimatických katastrof pozastaveno splácení dluhu; vyzývá další země a mezinárodní rozvojové banky, včetně EIB, aby přijaly podobná opatření; podporuje, aby byl na konferenci COP28 připraven globální odborný přezkum otázek dluhu, přírody a klimatu, jak navrhly Francie, Kolumbie a Keňa na pařížském summitu pro Nový globální pakt o financování; považuje za nezbytné nalézt řešení, která se věnují společně klimatické i dluhové krizi; opakuje, že je třeba jasně upřednostňovat financování klimatických opatření založené na grantech s cílem zajistit, aby financování klimatických opatření nepřispívalo k neudržitelné míře zadlužení v rozvojových zemích, a vyzývá smluvní strany, aby se zapojily do diskusí a přijaly nezbytná opatření ke zmírnění dluhové zátěže rozvojových zemí; zdůrazňuje, že mnoho rozvojových zemí má velké fiskální potřeby a potřebuje investice do transformace svých energetických systémů a účinného úsilí o zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně; zdůrazňuje, že je důležité zvýšit financování založené na grantech, zejména pokud se jedná o přizpůsobení se změně klimatu, a že financování opatření v oblasti klimatu poskytované ve formě půjček může zhoršit dluhové problémy rozvojových zemí; konstatuje, že 50 % celkových finančních prostředků EU na opatření v oblasti klimatu v roce 2020 bylo poskytnuto ve formě grantů, a naléhavě vyzývá EU a všechny členské státy, aby navýšily financování založené na grantech, obzvláště na přizpůsobení se změně klimatu a zejména pro nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy;

54. připomíná, že fosilní paliva nejvíce přispívají ke změně klimatu a jejich podíl na produkci všech skleníkových plynů činí více než 75 % a že podle stávajících plánů by se vyprodukovalo přibližně o 240 % více uhlí, o 57 % více ropy a o 71 % více plynu, než by bylo v souladu s omezením globálního oteplování na 1,5 °C; je znepokojen skutečností, že emise CO_2 ze stávajících globálních infrastruktur pro fosilní paliva by samy o sobě překročily zbývající uhlíkový rozpočet, který je nastaven tak, aby udržel hodnotu pod 1,5 °C, což potvrzuje i posouzení provedené Mezinárodní energetickou agenturou, podle kterého by neměly být rozvíjeny žádné nové infrastruktury v oblasti ropy, zemního plynu nebo uhlí, pokud má nárůst globální teploty zůstat pod úrovní 1,5 °C;

55. vyjadřuje politování nad tím, že dotace na fosilní paliva v Unii si od roku 2008 udržují stabilní výši – každoročně bývá celkově vyplaceno přibližně 55–58 miliard EUR, což odpovídá zhruba jedné třetině všech dotací v energetice v Unii; opakuje svou výzvu, aby byly veškeré přímé a nepřímé dotace na fosilní paliva v EU ukončeny co nejdříve, avšak nejpozději do roku 2025, a další dotace, které poškozují životní prostředí, byly také ukončeny co nejdříve, nejpozději však do roku 2027, a to jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států díky provádění konkrétních politik, harmonogramů a opatření; vyzývá všechny členské státy, aby zdokonalily své vnitrostátní podávání zpráv o dotacích na fosilní paliva a plánovaly jejich postupné ukončení v nadcházejících revizích svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu;

56. je znepokojen skutečností, že vlády na celém světě vynaložily v roce 2022 na dotace na fosilní paliva více než 900 miliard EUR, což je historicky nejvyšší částka ([49]); vybízí ostatní smluvní strany, aby co nejdříve, nejpozději však do roku 2025, ukončily veškeré přímé a nepřímé dotace na fosilní paliva;

57. upozorňuje na dialog z Šarm aš-Šajchu ohledně uplatňování čl. 2 odst. 1 písm. c) Pařížské dohody, který je příležitostí k pokroku v diskusích o spravedlivém přístupu k postupnému ukončování veřejného a soukromého financování fosilních paliv a činností poškozujících životní prostředí, přerozdělení finančních prostředků na podporu spravedlivé transformace a zajištění toho, aby rozvojové země mohly přijímat opatření v oblasti klimatu, s cílem pokročit v opatřeních podle čl. 2 odst. 1 písm. c) na konferenci COP28 i po ní; požaduje stálý bod pořadu jednání o provádění čl. 2 odst. 1 písm. c) Pařížské dohody; vyzývá EU a její členské státy, aby podporovaly mezinárodní diskusi o standardech pro zelené dluhopisy a zohlednily přitom již zavedený standard pro evropské zelené dluhopisy;

58. opakuje, že podporuje alianci zemí Beyond Oil and Gas (BOGA), která vznikla na 26. konferenci smluvních stran (COP26), a upozorňuje na její nekompromisní cíl, kterým je omezit dodávky fosilních paliv a skoncovat s těžbou ropy a zemního plynu; podporuje sociálně spravedlivou globální transformaci s cílem sladit těžbu ropy a zemního plynu s cíli Pařížské dohody; vyzývá všechny členské státy a další smluvní strany Pařížské dohody, aby se k této iniciativě připojily; vítá závazek skupiny G7 zastavit financování zámořských projektů týkajících se fosilních paliv do konce roku 2022, přičemž zdůrazňuje, že tento závazek by měl platit i na domácím trhu;

([49]) Zpráva Mezinárodní energetické agentury nazvaná „Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022“ („Dotování spotřeby fosilních paliv v roce 2022“), únor 2023.

59. vítá celosvětový registr emisí z fosilních paliv, který je otevřeným a transparentním úložištěm údajů o celosvětové produkci fosilních paliv vyjádřené v emisích CO_2, které způsobuje; domnívá se, že tento nástroj může vést k lepšímu pochopení dopadů těžby na zbývající uhlíkový rozpočet, podávání zpráv smluvními stranami a rozhodování;

Klimatická a environmentální krize

60. zdůrazňuje, že krize v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti jsou vzájemně propojeny a že je třeba sladit reakce na obě tyto krize; připomíná, že v současné době se 80 % stanovišť v EU nachází ve špatném stavu ([50]); zdůrazňuje význam ochrany, zachování a obnovy biologické rozmanitosti a ekosystémů, zejména půdy, lesů, zemědělských ekosystémů, sladkovodních útvarů, oceánů a dalších ekosystémů bohatých na uhlík, jakož i udržitelného hospodaření s přírodními zdroji s cílem posílit zmírňování změny klimatu založené na přírodě a budovat odolnost, což je nezbytné pro dosažení cílů Pařížské dohody; je pevně přesvědčen o tom, že cílů Pařížské dohody nelze dosáhnout bez obnovy přírody, a to i v Unii; vyzývá k tomu, aby EU co nejdříve uzavřela dohodu o právním rámci pro obnovu přírody;

61. poukazuje na závěry obsažené v šestém hodnocení Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), že ochrana, lepší řízení a obnova ekosystémů představují největší podíl potenciálu hospodářského zmírňování v odvětví využívání půdy; zdůrazňuje, že šestá hodnotící zpráva IPCC rovněž ukazuje, že je třeba naléhavě provést opatření k obnově poškozených ekosystémů za účelem zmírnění dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně, zejména obnovením poškozených mokřadů a řek, lesů a zemědělských ekosystémů; bere na vědomí význam, který je vyjádřen ve zprávě o inkluzivním rozhodování ve spolupráci s původními obyvateli a místními komunitami pro úspěšné přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování ve všech ekosystémech; vyzývá všechny smluvní strany, včetně členských států EU, aby na svém území prováděly ambiciózní opatření na obnovu přírody a více investovaly do řešení inspirovaných přírodou a do ekosystémových přístupů;

62. zdůrazňuje, že zemědělství by mělo přispívat k ochraně a obnově biologické rozmanitosti;

63. uznává, že zdravé ekosystémy a bohatá biologická rozmanitost jsou základem, který lidstvu umožňuje přežít, a že poskytují životně důležité služby, jako jsou potraviny a čistá voda, a zdůrazňuje, že změna klimatu je jednou z přímých příčin úbytku biologické rozmanitosti; poukazuje na to, že změna klimatu již změnila suchozemské, sladkovodní a mořské ekosystémy na celém světě a způsobila úbytek druhů a mizení klíčových ekosystémových služeb; uznává, že tyto dopady na ekosystémy způsobené změnou klimatu způsobily měřitelné hospodářské ztráty a ztráty živobytí na celém světě; konstatuje, že šestá hodnotící zpráva IPPC dospěla k závěru, že změna klimatu snížila potravinové zabezpečení a ovlivnila zabezpečení vody v důsledku oteplování, měnících se vzorců srážek, snížení a ztráty prvků kryosféry a větší četnosti a intenzity klimatických extrémů; zdůrazňuje, že celosvětové suchozemské a oceánské propady uhlíku absorbovaly 56 % emisí skleníkových plynů způsobených člověkem za posledních 60 let a že podle IPCC závisí zachování odolnosti biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb v celosvětovém měřítku na účinné a spravedlivé ochraně přibližně 30 % až 50 % půdy a sladkovodních a oceánských oblastí ([51]);

64. zdůrazňuje, že přísná ochrana a obnova ekosystémů s vysokým obsahem uhlíku, jako jsou rašeliniště, mokřady, pastviny a ekosystémy modrého uhlíku, např. slaniska, porosty mořských řas a mangrovové porosty, nabízí širokou škálu přínosů v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně; vyzývá Komisi, aby rozvinula mapování těchto ekosystémů s cílem dále pracovat na určení spolehlivých, transparentních a vědecky podložených metodik pro řádné započítávání pohlcování uhlíku a emisí z těchto ekosystémů způsobem, který nepoškozuje jiné cíle v oblasti biologické rozmanitosti;

([50]) Tisková zpráva Evropské agentury pro životní prostředí „State of nature in Europe: Damaged ecosystems need restoration“ (Stav přírody v Evropě: poškozené ekosystémy potřebují obnovu), 9. května 2023.

([51]) IPCC, Šestá hodnotící zpráva, 20. března 2023.

65. zdůrazňuje, že je třeba chránit práva a zájmy původních obyvatel a místních komunit zajištěním účinné a spolehlivé regulační ochrany životního prostředí, pozemkových práv a práv, živobytí a kultur původních obyvatel, včetně práva na svobodný, předchozí a informovaný souhlas; zdůrazňuje ústřední úlohu původních obyvatel při opatřeních v oblasti klimatu, jejich provádění, shromažďování údajů, rozhodování a sdílení znalostí; vyzývá smluvní strany, aby zajistily, že všechny závazky přijaté na konferenci COP28 týkající se provádění Pařížské dohody budou v souladu se stávajícími mezinárodními závazky a normami, které se vztahují na obchodní operace, a budou dodržovat práva původních obyvatel; zdůrazňuje, že je třeba podporovat a chránit obránce životního prostředí, a vyzývá k tomu, aby osoby odpovědné za vraždy, pomlouvačné útoky, pronásledování, kriminalizaci, věznění, obtěžování a zastrašování vůči těmto obráncům byly pohnány k odpovědnosti;

66. vřele vítá dohodu o celosvětovém rámci pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu, která byla přijata na 15. konferenci smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že má-li být celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu úspěšný, je důležité jej provádět účinně, rychle a v plném rozsahu; připomíná, že se nepodařilo dosáhnout cílů z Aiči, a to z velké části kvůli nedostatečnému provádění;

67. připomíná cíl č. 8 rámce pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu, jímž je minimalizovat dopady změny klimatu a acidifikace oceánů na biologickou rozmanitost a zvýšit jejich odolnost prostřednictvím opatření ke zmírnění a přizpůsobení se a ke snížení rizika katastrof, mimo jiné prostřednictvím řešení inspirovaných přírodou a/nebo ekosystémových přístupů, a zároveň minimalizovat negativní a podporovat pozitivní dopady opatření v oblasti klimatu na biologickou rozmanitost; připomíná přelomovou zprávu nazvanou „Životní prostředí v Evropě – stav a výhled do roku 2020“, která dospěla k závěru, že dopady změny klimatu na biologickou rozmanitost a ekosystémy se pravděpodobně zintenzivní, zatímco činnosti, jako je zemědělství, rybolov, doprava, průmysl a výroba energie, budou i nadále způsobovat ztrátu biologické rozmanitosti a škodlivé emise;

68. naléhavě vyzývá smluvní strany, aby v příštím kole vnitrostátně stanovených příspěvků, národních adaptačních plánů a dlouhodobých strategií nízkoemisního rozvoje ve spojení se svými vnitrostátními strategiemi a plány v oblasti biologické rozmanitosti zvýšily svou úroveň ambicí, pokud se jedná o půdu a sladkovodní a oceánské sektory prostřednictvím přístupu založeného na právech;

69. vítá veškeré úsilí vlád i nevládních subjektů o maximalizaci potenciálu půdy ke zmírnění změny klimatu a zlepšení dostupnosti vody; zdůrazňuje přeshraniční dopady degradace půdy, které vyžadují společné mezinárodní úsilí o řešení všech hrozeb v této oblasti; upozorňuje na obrovský význam rašelinišť pro zmírňování změny klimatu; vyzývá k tomu, aby se na celém světě i v EU usilovalo o rychlou obnovu rašelinišť, aby mohla být úložištěm uhlíku spíše než jeho zdrojem;

70. zdůrazňuje význam ochrany, zachování a obnovy vody a vodních ekosystémů, včetně povodí řek, zvodní a jezer; zdůrazňuje ničivé environmentální, sociální a hospodářské dopady dezertifikace, sucha, povodní a znečištění vody a nutnost postupovat společně, aby bylo možné tomuto problému řádně předcházet, přizpůsobit se mu a vyřešit jej; zdůrazňuje proto význam dostupnosti vody a udržitelného hospodaření s vodou pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně; zdůrazňuje, že vodní stres se v Evropě stává velkým a rostoucím problémem a že sucha a nedostatek vody již nejsou vzácnými nebo extrémními jevy, neboť podle Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) je během průměrného roku vodním stresem postiženo přibližně 20 % evropského území a 30 % Evropanů; ([52]); zdůrazňuje, že je třeba zabránit nadměrnému tlaku hospodářských činností na říční útvary v některých regionech Evropy, který by ovlivnil jejich ekologický průtok; vyzývá k efektivnímu využívání, opětovnému využívání a recyklaci vody a k ochraně a obnově ekosystémů podporujících zdroje podzemních vod; zdůrazňuje, že je třeba urychleně a plně provést rámcovou směrnici EU o vodě, aby bylo možné dosáhnout jejích cílů a lépe hospodařit s vodními zdroji v Evropě;

([52]) Zpráva EEA nazvaná „Water resources across Europe – confronting water stress: aktualizované posouzení“ (Vodní zdroje v Evropě – jak čelit vodnímu stresu: aktualizované posouzení), říjen 2021.

71. vítá historický mezník v podobě přijetí úmluvy OSN o volném moři, neboli úmluvy o biologické rozmanitosti v oblastech nacházejících se mimo jurisdikci jednotlivých států; vyzývá smluvní strany, aby pokračovaly v práci na dialogu OSN o oceánech a změně klimatu, a vyjadřuje svou podporu „Desetiletí vědy o oceánech pro udržitelný rozvoj" OSN a misi Komise „Obnova našich oceánů a vod do roku 2030"; zdůrazňuje, že klimatické mechanismy závisejí na zdraví oceánů a mořských ekosystémů, které jsou v současné době postiženy globálním oteplováním, znečištěním, nadměrným využíváním mořské biologické rozmanitosti, acidifikací, odkysličováním a erozí pobřeží; zdůrazňuje, že IPCC připomíná, že oceány jsou součástí řešení, jak zmírnit dopady změny klimatu a přizpůsobit se jim; připomíná význam řešení založených na oceánech také při obnově ekosystémů, zajišťování potravin a získávání zdrojů;

72. zdůrazňuje, že je třeba bojovat proti znečištění plasty, a to i kvůli dopadu plastů na klima během celého jejich životního cyklu; vítá probíhající práci na globální smlouvě o plastech a vyzývá členské státy OSN, aby nejpozději do roku 2024 dosáhly ambiciózní a účinné dohody, která bude v souladu s Pařížskou dohodou; zdůrazňuje, že je nezbytné řešit znečištění plasty omezením odpadu u zdroje, omezením používání a spotřeby plastů a zvýšením oběhovosti; vyzývá k systémovému přístupu s cílem náležitě řešit znečištění životního prostředí plasty, včetně mikroplastů, a jeho dopad na změnu klimatu;

Metan a další skleníkové plyny jiné než CO_2

73. vítá skutečnost, že 122 smluvních stran podepsalo Globální metanový závazek; naléhavě vyzývá zejména smluvní strany s vysokými emisemi metanu, které se k závazku nepřipojily, aby tak co nejdříve učinily; vyzývá ke kvantifikovanému, vědecky podloženému posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo od přijetí Globálního metanového závazku na konferenci COP26, přičemž účastníci v rámci závazku souhlasili s tím, že dobrovolně přispějí ke společnému úsilí o snížení celosvětových emisí metanu do roku 2030 alespoň o 30 % oproti úrovním z roku 2020; naléhavě vyzývá všechny signatáře, aby zajistili, že do roku 2030 sníží emise metanu na svém území alespoň o 30 %, a aby přijali vnitrostátní opatření k dosažení tohoto cíle; vyzývá signatáře závazku, aby zdokonalili správu v oblasti metanu tím, že vypracují zastřešující rámec pro pokrok směrem k dosažení společného závazku; vyzývá k tomu, aby nadcházející a budoucí konference smluvních stran věnovaly větší pozornost zmírňování emisí skleníkových plynů jiných než CO_2;

74. vyzývá všechny smluvní strany, aby do svých vnitrostátně stanovených příspěvků zahrnuly také konkrétní cíle týkající se snížení emisí metanu; konstatuje, že ani jedna smluvní strana nestanovila kvantifikované cíle pro řešení emisí metanu z hospodářských zvířat; opakuje svou výzvu k zajištění ambiciózního snížení emisí skleníkových plynů v zemědělství;

75. připomíná návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí metanu v odvětví energetiky; zdůrazňuje, že zachycování metanu v hodnotovém řetězci ropy a zemního plynu je opodstatněné z hospodářského hlediska a z hlediska energetické závislosti; opakuje, že dovozci energie z fosilních zdrojů do Unie by měli podléhat podobným pravidlům, jaká platí pro výrobce v Unii; opakuje svou výzvu Komisi, aby na základě posouzení dopadů navrhla závazný cíl EU v oblasti snižování emisí metanu do roku 2030, který se bude vztahovat na všechna příslušná odvětví produkující emise a zahrne metan mezi regulované znečišťující látky do směrnice o závazcích ke snížení národních emisí ([53]);

Úsilí ve všech odvětvích

76. zdůrazňuje, že odvětví dopravy je jediným odvětvím, ve kterém se emise na úrovni EU od roku 1990 zvýšily, a že tento stav není slučitelný s dlouhodobými cíli EU, které naopak vyžadují větší a rychlejší snižování emisí ve všech odvětvích společnosti, včetně letecké a námořní dopravy; vítá v této souvislosti začlenění emisí z námořní a letecké dopravy do systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), což podpoří větší ambice na mezinárodní úrovni, a to i v rámci Mezinárodní námořní organizace a Mezinárodní organizace pro civilní letectví; je znepokojen pomalým pokrokem, jehož při řešení emisí z mezinárodní námořní a letecké dopravy dosáhly Mezinárodní námořní organizace a Mezinárodní organizace pro civilní letectví;

([53]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, o změně směrnice 2003/35/ES a o zrušení směrnice 2001/81/ES (Úř. věst. L 344, 17.12.2016, s. 1).

77. vyzývá Mezinárodní námořní organizaci, aby přijala opatření na snížení emisí z námořní dopravy v souladu s vědecky podloženými cíli a teplotním limitem 1,5 °C stanoveným Pařížskou dohodou, které vyžadují snížení emisí o 37 % do roku 2030, o 96 % do roku 2040 a o 100 % do roku 2050; vyzývá Komisi a členské státy, aby tuto ambici podporovaly; konstatuje, že vědecky podložené cíle již schválily rozvinuté země, jako jsou USA, Spojené království, Kanada a Nový Zéland, a země zranitelné vůči změně klimatu, jako jsou Fidži, Šalomounovy ostrovy, Marshallovy ostrovy, Tuvalu a Palau; konstatuje, že pokud se v rámci Mezinárodní námořní organizace nepodaří vyjednat opatření v souladu s Pařížskou dohodou, měla by EU revidovat své právní předpisy v oblasti námořní dopravy s cílem rozšířit jejich oblast působnosti a sladit je s vědecky podloženými cíli; konstatuje, že nedávno schválené právní předpisy EU v oblasti námořní dopravy jsou krokem správným směrem; uznává však, že je třeba zvýšit úsilí o přechod na námořní dopravu s nulovými emisemi; vyzývá Komisi a členské státy, aby obnovily jednání v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) o přiřazování emisí z mezinárodní námořní dopravy v rámci národních inventur rovným dílem, což by napodobilo úspěch systému ETS a iniciativy pro námořní paliva FuelEU; vyzývá EU, aby se zapojila do dvoustranných a mnohostranných diplomatických jednání s cílem podpořit další země při vypracovávání jejich národních a regionálních právních předpisů s cílem snižovat emise uhlíku v odvětví námořní dopravy;

78. konstatuje, že emise černého uhlíku z lodní dopravy se v letech 2012–2018 celosvětově zvýšily o 12 % a v Arktidě v letech 2015–2019 dokonce o 85 % ([54]); zdůrazňuje, že se odhaduje, že černý uhlík bude v dvacetiletém časovém horizontu činit přibližně 21 % emisí z lodní dopravy ([55]); vyzývá k přijetí okamžitých opatření ke zvrácení současného nárůstu emisí černého uhlíku z arktické námořní dopravy, zejména s ohledem na alarmující míru tání ledu v Arktidě; domnívá se, že zákaz používání těžkého topného oleje v Arktidě, který přijala Mezinárodní námořní organizace (IMO), obsahuje řadu mezer, a že proto hrozí, že bude při ochraně Arktidy neúčinný; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že všechny lodě vplouvající do přístavů EU, které se pohybují v Arktidě nebo v její blízkosti, přejdou na čistší destiláty a budou mít nainstalovány filtry částic, které by snížily emise černého uhlíku o více než 90 %;

79. poukazuje na nepřiměřený dopad používání soukromých tryskových letadel na klima; zdůrazňuje, že soukromá trysková letadla v přepočtu na pasažéra znečišťují až 14krát více než komerční lety; se znepokojením konstatuje, že se odhaduje, že používání soukromých tryskových letadel v Evropě vzrostlo o 30 % ve srovnání s úrovní před pandemií ([56]); vyzývá všechny smluvní strany, včetně členských států EU, aby přijaly opatření s cílem odradit od používání soukromých tryskových letadel; zdůrazňuje, že je důležité, aby vedoucí představitelé šli příkladem, a naléhavě vyzývá všechny účastníky konference COP28, včetně účastníků z orgánů EU, aby se zdrželi používání soukromých tryskových letadel a pro svou cestu zvolili možnost dopravy, která nejméně znečišťuje životní prostředí;

80. zdůrazňuje, že šestá hodnotící zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu uznává význam a mitigační potenciál politik „soběstačnosti“ a politik na straně poptávky pro dosažení našich cílů v oblasti klimatu, spolu s energetickou účinností a nahrazováním fosilních paliv obnovitelnými zdroji energie; zdůrazňuje rovněž, že ze zprávy vyplývá, že snížení poptávky a změny spotřebních vzorců mohou do roku 2050 snížit celosvětové emise skleníkových plynů v odvětvích konečné spotřeby o 40-70 % ve srovnání se základními scénáři; uznává, že země a skupiny obyvatelstva s relativně vysokou úrovní spotřeby mají vyšší potenciál snížení, a vybízí všechny smluvní strany UNFCCC, aby tyto aspekty začlenily do svých vnitrostátně stanovených příspěvků;

81. vítá nový zákon zavedený ve Francii, který zakazuje lety na krátké vzdálenosti, které vlakem trvají méně než 2,5 hodiny a na jejichž trase je vlakové spojení; vyzývá všechny smluvní strany, aby zavedly obdobný zákaz letů na krátké vzdálenosti;

82. připomíná, že v roce 2020 pocházelo 11 % celkových domácích emisí skleníkových plynů v EU ze zemědělství ([57]), a uznává významný potenciál pro snížení emisí skleníkových plynů v zemědělství; zdůrazňuje, že přechod k udržitelnějším zemědělským postupům a kratším dodavatelským řetězcům a přechod na zdravější potraviny, stravu a životní styl, včetně zvýšené spotřeby udržitelně a regionálně produkovaných rostlin a potravin rostlinného původu, by významně přispěl ke snížení emisí ze zemědělství, a tím i ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, a zároveň by uvolnil tlak na půdu a pomohl obnovit kvalitu půdy a ekosystémy; opakuje, že je třeba řešit nadměrnou spotřebu masa a vysoce zpracovaných produktů;

([54]) Bílá kniha, „The International Maritime Organization's proposed Arctic heavy fuel oil ban: likely impacts and opportunities for improvement“ (Návrh Mezinárodní námořní organizace na zákaz těžkého topného oleje v Arktidě: pravděpodobné dopady a příležitosti ke zlepšení), 2020.

([55]) Comer, B., et al., „Black carbon emissions and fuel use in global shipping“ (Emise černého uhlíku a používání paliva v globální námořní dopravě), 2015.

([56]) Transport & Environment, „Private jets: can the super-rich supercharge zero-mission Aviation?“, (Soukromé tryskáče: mohou se nejbohatší lidé stát hnací silou bezemisní letecké dopravy?), duben 2021.

([57]) Informační zpráva agentury EEA, „Progress and prospects for decarbonisation in the agriculture sector and beyond“ (Pokrok a vyhlídky na dekarbonizaci v zemědělství a jinde), 2022.

83. zdůrazňuje, že je důležité rozvíjet udržitelnější zemědělství, mimo jiné tím, že budou zemědělcům nabídnuty alternativy s cílem omezit používání syntetických hnojiv a pesticidů; zdůrazňuje, že snížení celkové produkce i používání syntetických hnojiv a větší využívání přirozeného ukládání uhlíku v půdě a organické hmotě v půdě by přineslo mnoho výhod díky zvýšení úrodnosti půdy a obnově biologické rozmanitosti a zároveň poskytlo velký potenciál pro zmírňování změny klimatu;

84. zdůrazňuje, že ke snížení emisí musí přispívat všechna odvětví, včetně odvětví obrany, při současném zachování provozní účinnosti, a že by měl být urychlen rozvoj dekarbonizačních technologií a strategií v odvětví obrany; konstatuje, že zahrnutí rozčleněných vojenských emisí do vykazování v rámci UNFCCC je dobrovolné a v současné době není možné na základě údajů předložených v rámci UNFCCC identifikovat vykázané vojenské emise skleníkových plynů; vyzývá vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi a Radu, aby vypracovali návrh na transparentní započítávání vojenských emisí členských států do UNFCCC, který zohlední přijetí Strategického kompasu pro bezpečnost a obranu, s cílem plně provést plán EU pro změnu klimatu a obranu;

85. vyzývá členské státy, aby zajistily, že vojenské emise skleníkových plynů budou zahrnuty do vnitrostátních cílů nulových čistých emisí s cílem urychlit rozvoj dekarbonizačních technologií a strategií;

86. znovu opakuje, že podporuje návrh na vytvoření globální platformy pro posuzování škod na životním prostředí způsobených během ozbrojených konfliktů, který iniciovala ukrajinská vláda; vyzývá Komisi, aby se tímto návrhem zabývala a před zasedáním COP28 vypracovala návrh na vytvoření takové mezinárodní platformy; zdůrazňuje, že je třeba dopadům ozbrojených konfliktů na životní prostředí a klima věnovat větší pozornost;

87. vítá skutečnost, že několik obchodních partnerů EU zavedlo mechanismy pro obchod s emisemi uhlíku nebo jiné mechanismy pro stanovení ceny uhlíku, a vyzývá Komisi, aby tyto mechanismy a obdobné politiky dále podporovala na celosvětové úrovni a aby prozkoumala možnosti propojení a další formy spolupráce se stávajícími mechanismy pro stanovení cen uhlíku v zemích mimo EU s cílem urychlit nákladově efektivní a sociálně spravedlivé snižování emisí na celém světě; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu zavedla záruky, které zajistí, že veškerá propojení se systémem EU ETS budou i nadále přinášet další a trvalé příspěvky ke zmírňování změny klimatu a nebudou oslabovat domácí závazky Unie týkající se emisí skleníkových plynů;

88. zdůrazňuje, že unijní mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích poskytne účinný mechanismus pro stanovení ceny emisí z produktů dovážených do EU a řešení úniku uhlíku a zároveň podpoří přijetí stanovení ceny uhlíku na celém světě, což přispěje ke snížení celosvětových emisí uhlíku a k dosažení cílů Pařížské dohody a zajistí, aby úniky uhlíku nebrzdily dosažení cílů EU v oblasti klimatu;

89. zdůrazňuje, že je třeba řešit dopad textilního odvětví na klima a životní prostředí; uznává, že textilní průmysl musí hrát důležitou úlohu při přechodu na oběhové hospodářství a řešit výzvy související například s předcházením vzniku odpadů, nakládáním s odpady, uvolňováním mikroplastů, používáním vody, nadprodukcí a celkovou udržitelností a netoxicitou výrobního procesu a recyklovatelností textilních výrobků, mimo jiné tím, že zajistí, aby textilie byly navrženy tak, aby měly dlouhou životnost a byly recyklovatelné; zdůrazňuje, že je naprosto nezbytné zavést celosvětové normy, které určí, kdy mohou značky uvádět environmentální tvrzení týkající se výrobku; v této souvislosti poukazuje na to, že jednotná a transparentní povinná kritéria pomohou spotřebitelům činit informovaná rozhodnutí a předcházet tzv. „lakování nazeleno“ a zajistí, aby tvrzení o udržitelnosti byla ověřitelným způsobem podložena;

90. zdůrazňuje, že změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí vedou k nedostatku přírodních zdrojů, mohou zvýšit počet konfliktů a vést k růstu napětí a také k nedostatku potravin a přírodním katastrofám, jsou hlavními příčinami vysídlování lidí a zvyšují hrozby; zdůrazňuje skutečnost, že tímto problémem jsou neúměrně více postiženy ženy, které tvoří 80 % osob vysídlených v důsledku změny klimatu ([58]); očekává, že na konferenci COP28 bude vysídlování způsobenému změnou klimatu věnována větší pozornost; vyzývá Komisi a členské státy, aby uznaly potřeby a zranitelnost osob postižených vysídlováním z důvodu změny klimatu a zintenzivnily své úsilí o nalezení řešení;

91. zdůrazňuje, že Středomoří patří mezi světové regiony, které jsou změnou klimatu nejvíce ovlivněny; konstatuje, že oblast Středozemního moře se otepluje o 20 % rychleji, než je celosvětový průměr, a že tento region je jednou z oblastí nejvíce postižených změnou klimatu na světě, přičemž se předpokládá, že 250 milionů lidí v tomto regionu za 20 let nebude mít dostatek vody ([59]); zdůrazňuje, že Středozemní moře se stává nejrychleji se oteplujícím mořem na světě ([60]), což má důsledky pro důležitá hospodářská odvětví a celý mořský ekosystém, které povedou k nevratným změnám ekosystému a druhů; vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně jednaly a spolupracovaly se svými středomořskými partnery na přípravě ambiciózních adaptačních opatření a vedly mitigační opatření;

92. konstatuje, že roste vědecký a politický zájem o modifikaci slunečního záření, což je navrhovaný soubor postupů klimatického inženýrství, které mají za cíl uměle odrážet sluneční záření a ochlazovat planetu, jako např. vstřikování aerosolu do stratosféry; zdůrazňuje, že modifikace slunečního záření neřeší hlavní příčinu změny klimatu a není alternativou k jejímu zmírňování; bere na vědomí, že neexistuje vědecká jistota, pokud jde o dopady tohoto postupu, a vyjadřuje znepokojení nad globálními riziky a nepříznivými dopady modifikace slunečního záření na životní prostředí a klimatickou a geopolitickou stabilitu; zdůrazňuje proto, že je zcela zásadní se touto problematikou zabývat na celosvětové úrovni a že žádná země by s touto technologií neměla experimentovat sama; bere na vědomí, že rezoluce OSN o globální správě byla zablokována; vyzývá Komisi a členské státy, aby zahájily jednání o dohodě o neuplatňování této technologie na mezinárodní úrovni, a to v souladu se zásadou předběžné opatrnosti a s ohledem na to, že chybí důkazy o její bezpečnosti a že nebylo dosaženo celosvětového konsensu o její přijatelnosti;

Změna klimatu a genderové otázky

93. upozorňuje na to, že změna klimatu ovlivňuje lidi různými způsoby v závislosti na faktorech, jako je pohlaví, věk, zdravotní postižení, etnický původ a chudoba; konstatuje, že dopady změny klimatu jsou nejvíce zasaženy zranitelné skupiny obyvatel, jako jsou chudí obyvatelé, původní obyvatelé, ženy a starší lidé; domnívá se, že vyvážené zastoupení žen a mužů a posílení postavení žen a dívek je klíčem k inkluzivní a spravedlivé transformaci; zdůrazňuje, že je zapotřebí účinnějšího začleňování genderového hlediska do všech příslušných záměrů a cílů;

94. vyzývá všechny smluvní strany, včetně EU a jejích členských států, aby zvýšily úsilí o začlenění rovnosti žen a mužů do svých revidovaných vnitrostátně stanovených příspěvků, jakož i do politik v oblasti klimatu a životního prostředí, zejména těch, které se týkají zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se této změně a ztrát a škod, a aby zvýšily smysluplné zapojení ženských skupin do jejich navrhování a provádění; zdůrazňuje, že je třeba, aby všechny smluvní strany, včetně EU, přijaly konkrétnější opatření s cílem splnit závazky obsažené v obnoveném akčním plánu pro rovnost žen a mužů, který byl dohodnut na 25. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP25); vyzývá členské státy a Komisi, aby zvýšily úsilí o dosažení cílů stanovených v Akčním plánu EU pro rovnost žen a mužů III;

95. zdůrazňuje, že je třeba urychlit opatření ke snižování rizika katastrof zohledňující genderové aspekty, a tím i provádění sendajského rámce zohledňující genderové aspekty; vyzývá k tomu, aby bylo vyvinuto další úsilí v souvislosti se stanovením priorit a zohledněním genderových aspektů v oblasti připravenosti na katastrofy, zejména tím, že se budou používat rozčleněné soubory údajů o snižování rizika katastrof;

([58]) UNDP, „Gender and Climate Change – Overview of linkages between gender and climate change“, 2016.
([59]) Mediterranean Experts on Climate and Environmental Change, „Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region“, 2019.
([60]) WWF Mediterranean Marine Initiative, „The Climate Change Effect in the Mediterranean – Six stories from an Overheating Sea“, Řím, Itálie, 2021.

96. domnívá se, že je třeba poskytnout ženám přístup k inkluzivnímu financování opatření v oblasti klimatu a tento přístup posílit; zdůrazňuje, že financování opatření v oblasti klimatu zohledňující genderové aspekty má zásadní význam pro spravedlivou transformaci; zdůrazňuje, že je důležité k financování opatření v oblasti klimatu zaujmout přístup transformující náhled na úlohu žen a mužů; naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby podávaly zprávy o zohledňování rovnosti žen a mužů, pokud jde o příspěvky na financování opatření v oblasti klimatu, a aby zvýšily soudržnost mezi podporou rovnosti žen a mužů a klimatu prostřednictvím nástrojů vnější činnosti a prostřednictvím EIB, mimo jiné tím, že posílí účast žen a ženských organizací na správě, rozhodování a programech, které podporují úlohu žen ve správě v oblasti klimatu;

97. zdůrazňuje, že je důležité zvýšit účast žen na rozhodování v kontextu diplomatické činnosti v oblasti klimatu, včetně delegací COP a vedení na všech úrovních opatření v oblasti klimatu; vyjadřuje politování nad tím, že na konferenci COP27 byly ženy ve vyjednávacích týmech zemí zastoupeny z méně než 34 % a že 90 % delegací některých smluvních stran tvořili muži; vyzývá všechny smluvní strany, aby usilovaly o rovné zastoupení žen a mužů ve svých delegacích a na všech úrovních rozhodování a jednání o změně klimatu; naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby určily vnitrostátní kontaktní místa pro otázky rovnosti žen a mužů a změny klimatu a aby navýšily své zdroje, odbornou přípravu a podporu, a to i v EU;

Energetická politika

98. vítá všechny iniciativy ke snížení závislosti EU na fosilních palivech; bere na vědomí, že EU s mezinárodními partnery pokračuje v práci na diverzifikaci dodávek energie;

99. zdůrazňuje, že změna klimatu a extrémní jevy mají dopad na naše energetické systémy, včetně výroby hydroelektrické energie, výnosů bioenergie, účinnosti tepelných elektráren a poptávky po vytápění a chlazení; připomíná, že je třeba vyvinout proveditelnější možnosti modernizace energetického systému, které podpoří odolnost infrastruktury, spolehlivé energetické systémy a účinné využívání vody pro stávající a nové systémy výroby energie;

100. vítá, že se spolunormotvůrci v roce 2023 v rámci revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie dohodli na vyšších závazných cílech EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie, které by měly činit 42,5 % a do budoucna 45 %, a na cíli 11,7 % energetické účinnosti v rámci revidované směrnice o energetické účinnosti;

101. zdůrazňuje zásadní význam energetické účinnosti a diverzifikovaného energetického systému při přechodu ke klimaticky neutrálnímu hospodářství ([61]); bere na vědomí pokrok dosažený při budování obnovitelných zdrojů energie a zároveň vyzývá k dalšímu rozvoji energeticky účinných opatření, jako je sektorová integrace a opětovné využívání přebytečného tepla; uznává však, že je důležité sladit cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti s cílem dosáhnout klimatické neutrality nejpozději do roku 2050 a dosáhnout souladu s Pařížskou dohodou; uznává, že ambicióznější cíl Unie pro dosažení energetické účinnosti do roku 2030 by měl být slučitelný s větším a plošnějším využíváním elektrifikace, vodíku, e-paliv a dalších čistých technologií nezbytných pro ekologickou transformaci;

102. připomíná, že je třeba výrazně rozšířit a urychlit postupy udělování povolení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, aby byly co nejvíce předvídatelné;

103. připomíná, že se Unie zavázala k dodržování zásady „energetická účinnost v první řadě“, která bere v potaz nákladovou efektivnost, účinnost systému, skladovací kapacity, flexibilitu na straně poptávky a bezpečnost dodávek energie; zdůrazňuje, že tuto zásadu je důležité zohledňovat a uplatňovat ve všech příslušných právních předpisech, iniciativách a politických rozhodnutích a případně napříč všemi sektory; upozorňuje na to, že potenciál energetické účinnosti dosud nebyl využit např. v průmyslu ([62]), informačních technologiích, dopravě a budovách, včetně vytápění a chlazení; vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně provedly ambiciózní cíle stanovené v nedávno dohodnuté revizi směrnice o energetické účinnosti;

([61]) IPCC 2023 – souhrnná zpráva AR6.

([62]) Odhaduje se, že hospodářský potenciál snížení konečné spotřeby energie v průmyslu do roku 2030 ve srovnání se současným stavem činí 23,5 %.

104. domnívá se, že má-li Unie dosáhnout klimatické neutrality, měl by být její energetický systém integrován a měl by být založen na kaskádové prioritě počínaje uplatňováním zásady „energetická účinnost v první řadě“; připomíná, že aby mohla mít zásada „energetická účinnost v první řadě“ dopad, musí ji vnitrostátní, regionální, místní a odvětvové subjekty s rozhodovacími pravomocemi důsledně uplatňovat ve všech příslušných scénářích, které nastanou při přijímání politických, plánovacích a významných investičních rozhodnutí; dále připomíná, že tato zásada znamená, že je nutné přijmout holistický přístup, který zohledňuje celkovou účinnost integrovaného energetického systému, bezpečnost dodávek a nákladovou efektivnost a podporuje nejúčinnější řešení v oblasti klimatické neutrality v celém hodnotovém řetězci od výroby energie, přenosu soustavou až po konečnou spotřebu energie s cílem dosáhnout účinnosti ve spotřebě primární energie i konečné spotřebě; domnívá se, že tento přístup by se měl zaměřit na výkonnost systému a dynamické využívání energie, kde jsou zdroje na straně poptávky a pružnost systému považovány za řešení v oblasti energetické účinnosti;

105. zdůrazňuje, že je třeba urychlit elektrifikaci poptávky po energii na základě energetického systému, který je založen na obnovitelných zdrojích energie; zdůrazňuje, že je třeba, aby trhy s elektřinou integrovaly obnovitelné zdroje energie a zároveň poskytovaly flexibilitu, pokud jde o poptávku a ukládání energie; vyzývá k vytvoření takového trhu s elektřinou, který obstojí i v budoucnu, bude reagovat na změnu klimatu a bude připraven na otřesy v oblasti cen energie; vítá reformu uspořádání trhu s elektřinou v EU, jejímž cílem je urychlit nárůst využívání obnovitelných zdrojů energie a postupné ukončení využívání plynu, zajistit spotřebitelům cenově dostupné energie, jejichž cena není tolik závislá na kolísavých cenách fosilních paliv, lépe chránit spotřebitele před prudkým nárůstem cen v budoucnu a před potenciální manipulací s trhem a dosáhnout toho, aby byl průmysl EU čistý a konkurenceschopnější;

106. zdůrazňuje, že politická opatření v oblasti energetiky by měla být prováděna v souladu se zásadou spravedlivé transformace a v úzké spolupráci s občanskou společností a sociálními partnery; domnívá se proto, že pro dosažení klimatické neutrality ve všech oblastech společenského života spravedlivým, inkluzivním a sociálně udržitelným způsobem má zásadní význam veřejná politika, silnější sociální partnerství a zapojení občanské společnosti na místní, vnitrostátní a unijní úrovni;

107. žádá, aby vedoucí postavení Evropy v odvětví obnovitelných zdrojů energie a související dodavatelské řetězce byly součástí průmyslové politiky EU;

108. podporuje pokračující revizi směrnice o zdanění energie, jež má sloužit ke sladění daňové politiky s energetickými a klimatickými cíli stanovenými pro roky 2030 a 2050, a vybízí k posouzení jejích dopadů, mimo jiné na spotřebitele, energetickou chudobu a chudobu v oblasti mobility;

109. zdůrazňuje, že ačkoli Evropa pracuje na splnění svých ambiciózních cílů, dosažení neutrální bilance emisí na celém světě nejpozději do roku 2050 bude vyžadovat koordinovanou globální akci; zdůrazňuje, že rozvojové země budou ke své ekologické transformaci potřebovat mezinárodní pomoc; zdůrazňuje, že v zájmu podpory energetické účinnosti a investic do udržitelných energetických technologií a infrastruktur je důležité prohloubit přeshraniční spolupráci a zintenzivnit sdílení osvědčených postupů s mezinárodními partnery v oblasti tvorby politiky a ve vědecké sféře, včetně přenosu technologií; vítá, že na konferenci COP27 byl zahájen nový pětiletý program na podporu technologických řešení v oblasti klimatu v rozvojových zemích;

Průmysl, malé a střední podniky a konkurenceschopnost

110. domnívá se, že ekonomická prosperita, sociální soudržnost, vytváření pracovních míst, udržitelný průmyslový rozvoj a politika v oblasti klimatu by se měly navzájem posilovat; zdůrazňuje, že boj proti změně klimatu by se měl zaměřit na snižování energetické chudoby a na zvyšování odolnosti a konkurenceschopnosti a na to, aby poskytl průmyslu a malým a středním podnikům EU příležitosti, kterých by mohly využít, avšak k tomu je třeba, aby se normotvůrci zavázali k přijímání včasných, individuálně uzpůsobených, solidárních a přiměřených politických opatření; domnívá se, že je nanejvýš důležité, aby Unie zajistila spravedlivou transformaci, získala výhodu „prvního tahu“ a šla příkladem a zároveň zajistila rovné podmínky pro evropský průmysl v celosvětovém měřítku;

111. zdůrazňuje, že Unie by měla učinit maximum pro to, aby její průmysl a malé a střední podniky při přechodu na hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů nepřišly o své vedoucí postavení a celosvětovou konkurenceschopnost; zdůrazňuje, že je třeba rychle výrazněji dekarbonizovat evropský průmysl a že Unie by toto úsilí měla i nadále podporovat, zejména pokud jde o přiměřená opatření pro zavádění těchto technologií v malých a středních podnicích; konstatuje, že cílem navrhovaného aktu o průmyslu pro nulové čisté emise je zvýšit evropskou výrobní kapacitu technologií pro nulové čisté emise, které jsou zásadně důležité pro splnění cílů EU v oblasti klimatické neutrality; vítá iniciativy zaměřené na strategické hodnotové řetězce; uznává jejich pozitivní vliv na evropský průmysl, včetně malých a středních podniků, který vyplývá z přijetí včasných strategií pro boj proti změně klimatu; zdůrazňuje, že je třeba uzavřít vymahatelné mnohostranné a dvoustranné dohody mezi EU a jejími partnery; zdůrazňuje, že je třeba zabránit přemísťování výroby a investic evropského průmyslu a malých a středních podniků, ke kterému by mohlo dojít kvůli tomu, že mimo Unii v oblasti klimatu neplatí tak přísná opatření; domnívá se, že výroba a investice realizované v Evropě by posílily průmyslový hodnotový řetězec a strategickou autonomii EU v nestabilním světě; uznává, že změna klimatu má rovněž dopad na průmyslová odvětví a odvětví služeb a způsobuje občasná narušení dodávek a provozu, zejména v důsledku extrémních povětrnostních jevů; zdůrazňuje, že je třeba, aby průmysl přijal opatření k přizpůsobení se měnícímu se klimatu;

112. bere na vědomí zásadní úlohu malých a středních podniků, zejména mikropodniků a startupů, jako hnací síly zaměstnanosti a růstu a jako subjektů, které stojí v čele digitální a ekologické transformace; připomíná, že malé a střední podniky jsou nepostradatelnou součástí evropské hospodářské a sociální struktury a musí být při tomto přechodu podporovány a motivovány normotvůrci, zejména tak, že jim bude zajištěn přístup k financování udržitelných technologií, služeb a procesů, že budou zjednodušeny administrativní postupy a zajištěny rovné příležitosti při zadávání veřejných zakázek; je znepokojen tím, že ne všechna politická opatření EU, která se týkají jednotného trhu, dostatečně zohledňují příležitosti a problémy malých a středních podniků, a to včetně politiky podporující digitalizaci a ekologickou transformaci;

113. domnívá se, že přechod k udržitelnému hospodářství musí být spojen s podporou konkurenceschopnosti Evropy, vytvářením pracovních míst a také se splněním slibu, že nikdo nezůstane opomenut; zdůrazňuje, že tyto faktory mají zásadní význam pro úspěch Zelené dohody pro Evropu a že jednotný trh by měl při přizpůsobování se novému a příznivému regulačnímu prostředí zůstat nákladově efektivní, zejména pokud jde o odvětví s nulovými čistými emisemi a udržitelnost evropského průmyslu; dále zdůrazňuje, že kombinace těchto faktorů má za cíl dosáhnout cílů v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2050 a je hnací silou přechodu ke klimatické neutralitě a udržitelnému oběhovému hospodářství;

114. zdůrazňuje, že je třeba podporovat konkurenceschopné trhy s komoditami a vzácnými kovy, které jsou velmi důležité pro ekologickou transformaci; upozorňuje na to, že pokračující závislost na malém počtu dovozců oslabí některá stávající politická opatření, např. plán RePowerEU, a podkope úsilí, které vynakládají občané Unie; poukazuje na to, že je třeba zlepšit omezenou kapacitu pro získávání a zpracovávání surovin v EU; domnívá se, že Inovační fond EU by měl podporovat rozšiřování nejmodernějších a inovativních recyklačních technologií EU pro nulové čisté emise a jejich dodavatelských řetězců; konstatuje, že cílem navrhovaného aktu o kritických surovinách je snížit závislost na současných dodavatelích a místo toho zajistit, aby EU měla trvalý přístup k bezpečným, diverzifikovaným, cenově dostupným a udržitelným dodávkám kritických surovin a zároveň chránit životní prostředí;

115. zdůrazňuje, že k uspokojení rostoucí poptávky po pracovní síle v odvětvích energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie, renovací budov a ekologických technologických řešení jsou zapotřebí kvalifikační programy; vyzývá všechny členské státy, aby přijaly opatření k zajištění toho, aby stávající a budoucí evropští pracovníci získali veškeré dovednosti nezbytné pro řízení, realizaci a inovace v rámci ekologické transformace, zejména v regionech, které jsou transformací více postiženy;

116. domnívá se, že Unie by měla usilovat o posílení spolupráce v oblasti obchodu, výzkumu a výroby technologií pro nulové čisté emise s podobně smýšlejícími a spolehlivými partnery prostřednictvím dvoustranné spolupráce a společného úsilí o posílení mnohostranného obchodního systému a že by Unie měla podporovat mezinárodní spolupráci a partnerství na podporu bezpečných, udržitelných a odolných globálních dodavatelských řetězců tak, že podpoří otevřený obchod založený na pravidlech;

117. upozorňuje na to, že v členských státech, které se rozhodnou využívat technologie zachycování a ukládání uhlíku a zachycování a využívání uhlíku, mohou tyto technologie hrát roli při dekarbonizaci, a to zejména při snižování emisí z průmyslových procesů; zdůrazňuje význam vedoucího postavení Evropy v tomto ohledu;

Výzkum, inovace, digitální technologie a politika pro oblast vesmíru

118. vítá úlohu programu Horizont Evropa a jeho příspěvek ke klimatické neutralitě; je toho názoru, že partnerství navazovaná v rámci programu Horizont Evropa, včetně společných podniků, podpoří spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem s cílem přispět k dosažení ekologické transformace a současně zajistit, aby byly inovace udržitelné, přístupné všem a cenově dostupné; zdůrazňuje, že je důležité zlepšit přístup malých a středních podniků k výzvám programu Horizont Evropa a jejich účast v nich a zlepšit komunikaci s občany a jejich zapojení, pokud jde o výsledky evropských projektů zaměřených na výzkum a vývoj a pokud jde o nové technologie, včetně majákových projektů, s cílem zvýšit veřejné využívání těchto projektů a dosáhnout toho, aby činnost Unie byla pro její občany viditelnější;

119. oceňuje úlohu programu Copernicus a nového znalostního centra EU pro pozorování Země při monitorování pevniny, atmosféry a mořského prostředí; zdůrazňuje, že kapacity satelitního pozorování jsou důležité pro monitorování, modelování, předvídání a podporu tvorby politiky v oblasti změny klimatu;

120. zdůrazňuje, že je třeba přilákat více veřejných i soukromých investic do výzkumu, inovací a zavádění nových udržitelných technologií, a to i v odvětvích s vysokým podílem lidské práce, a do nezbytných nových infrastruktur sítí a projektů, které přispívají k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu a Pařížské dohody; zdůrazňuje, že budoucí výzkum a technologie by měly zohledňovat udržitelnost a oběhovost; současně zdůrazňuje, že pro řešení klimatických výzev je důležitý také základní výzkum, jakož i výzkum a inovace založené na spolupráci a interdisciplinárním přístupu; dále upozorňuje na to, že je třeba podporovat sociální inovace, které jsou nezbytné k vyřešení potřeb a problémů naší společnosti a k posílení pozice občanů během ekologické transformace;

121. poukazuje na to, že je důležité zajistit soudržnost pobídek na podporu inovativních technologií, aby bylo možné dosáhnout cílů stanovených pro roky 2030 a 2050 a zabývat se zaváděním již vyspělých technologií a investicemi do technologií nových, které je třeba vyvinout, aby bylo možné dosáhnout cíle Unie, jímž je klimatická neutralita nejpozději do roku 2050;

122. zdůrazňuje, že digitalizace musí jít ruku v ruce s ekologickou transformací; konstatuje, že digitální propast v Evropě je stále velmi výrazná a že mezi členskými státy a regiony existují velké rozdíly; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit konkurenceschopnou a solidní ekonomiku založenou na datech, která umožní vysokou úroveň digitalizace ve všech oblastech společnosti a hospodářství udržitelným, energeticky účinným, kyberneticky bezpečným a cenově dostupným způsobem; zdůrazňuje, že digitální technologie mohou sehrát v ekologické transformaci Unie zásadní úlohu; připomíná, že hospodářské oživení Unie vyžaduje vytvoření stabilního regulačního rámce, který by podněcoval, mimo jiné formou tržních pobídek, k výzkumu, inovacím a vývoji udržitelných technologií a vytvořil odpovídající podmínky pro jejich financování;

123. poukazuje na to, že digitalizace je jedním z klíčových faktorů napomáhajících integraci energetického systému, neboť je díky ní možný dynamický a vzájemně propojený pohyb nosičů energie, propojení rozmanitějších trhů a poskytování údajů nezbytných pro sladění nabídky a poptávky; poukazuje na to, že digitální technologie mají potenciál zvýšit energetickou účinnost, a snížit tak celkové emise skleníkových plynů; zdůrazňuje, že je zapotřebí bezpečný regulační rámec s nediskriminačními a transparentními postupy pro přístup k údajům o energetice a pro jejich přenos; připomíná, že Komise odhaduje, že environmentální stopa informačních a komunikačních technologií (IKT) představuje 5 až 9 % celosvětové spotřeby elektřiny a více než 2 % celosvětových emisí skleníkových plynů; zdůrazňuje, že 47 % emisí uhlíku z digitálních technologií uvolňují zařízení spotřebitelů, jako jsou počítače, chytré telefony, tablety a další propojená zařízení; vítá revizi směrnice o energetické účinnosti, která bude od všech datových center v EU, kromě těch malých, vyžadovat, aby každoročně zveřejňovala mimo jiné zprávu o své energetické náročnosti; vyzývá k přijetí dalších opatření ke snížení uhlíkové stopy odvětví IKT na úrovni datových center a spotřebitelských zařízení; opakuje, že cílem je zajistit, aby datová centra byla klimaticky neutrální a vysoce energeticky účinná nejpozději do roku 2030, jak je uvedeno v Digitální strategii;

124. připomíná význam příspěvku výzkumu a inovací k dosažení cílů stanovených v Pařížské dohodě a v Zelené dohodě pro Evropu; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly výzkum a inovace a celkové navýšení rozpočtu EU a vnitrostátních rozpočtů určených na výzkum a inovace v oblasti udržitelných a bezpečných energetických technologií a inovací; vyzývá Komisi, aby zvážila další podporu technologií a inovativních řešení, která přispějí k vybudování integrovaného energetického systému odolného vůči změně klimatu, a to i tam, kde má Evropa celosvětově vedoucí postavení a domácí hodnotové řetězce; domnívá se, že je nezbytné, aby se klíčové prvky hodnotových řetězců energie z obnovitelných zdrojů nacházely v Unii, a vyzývá k přijetí odpovídajících opatření na posílení úlohy evropských prvků v dodavatelském řetězci obnovitelných zdrojů energie a příslušných právních předpisů;

Změna klimatu a rozvoj

125. vítá stimulační plán OSN na podporu cílů udržitelného rozvoje, jehož cílem je řešit vysoké náklady dluhu a rostoucí riziko dluhové nouze; vyzývá EU, aby provádění tohoto plánu podpořila, zejména pokud jde o vytvoření mnohostranného mechanismu restrukturalizace dluhu pod záštitou OSN, který by řešil dopad klimatické krize i finanční požadavky Agendy 2030;

126. vyzývá EU a její členské státy, aby splnily stávající závazky vůči rozvojovým zemím, pokud jde o poskytování finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu, a aby zachovaly vysokou úroveň ambicí, pokud jde o podporu rozvojových zemí v oblasti klimatu před konferencí COP28, během ní i po ní; vyzývá evropské orgány, aby uplatňovaly integrovaný přístup k cílům udržitelného rozvoje, které nám všem ukazují cestu k dosažení prosperity lidí a ochrany planety; zdůrazňuje, že to, zda rozvojové země důvěřují EU jako spolehlivému a důvěryhodnému partnerovi, závisí na tom, do jaké míry Unie plní své sliby; konstatuje, že plodná spolupráce mezi EU a rozvojovými zeměmi v boji proti změně klimatu může posílit atraktivitu Unie jako partnera, což má zásadní význam ve stále více konkurenčním geopolitickém kontextu;

127. zdůrazňuje, že diplomatická činnost v oblasti klimatu musí jít ruku v ruce s plným uplatňováním zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje zakotvené v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie, což znamená, že EU musí zajistit soudržnost mezi svými politikami v oblasti rozvoje, obchodu, zemědělství, rybolovu, energetiky a klimatu;

Úloha Evropského parlamentu na konferenci COP28

128. domnívá se, že Evropský parlament by měl být nedílnou součástí delegace EU na konferenci COP28, neboť musí dát souhlas s mezinárodními dohodami a jako jeden ze spolunormotvůrců EU hraje ústřední úlohu při provádění Pařížské dohody v Evropě; očekává proto, že mu bude umožněno účastnit se koordinačních schůzek EU na konferenci COP28 v Dubaji a že mu bude zaručen přístup ke všem přípravným dokumentům; zavazuje se jednat nezávisle a bez střetu zájmů;

°
° °

129. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a sekretariátu Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, a žádá, aby bylo zasláno všem smluvním stranám Úmluvy, které nejsou členy EU.